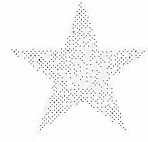

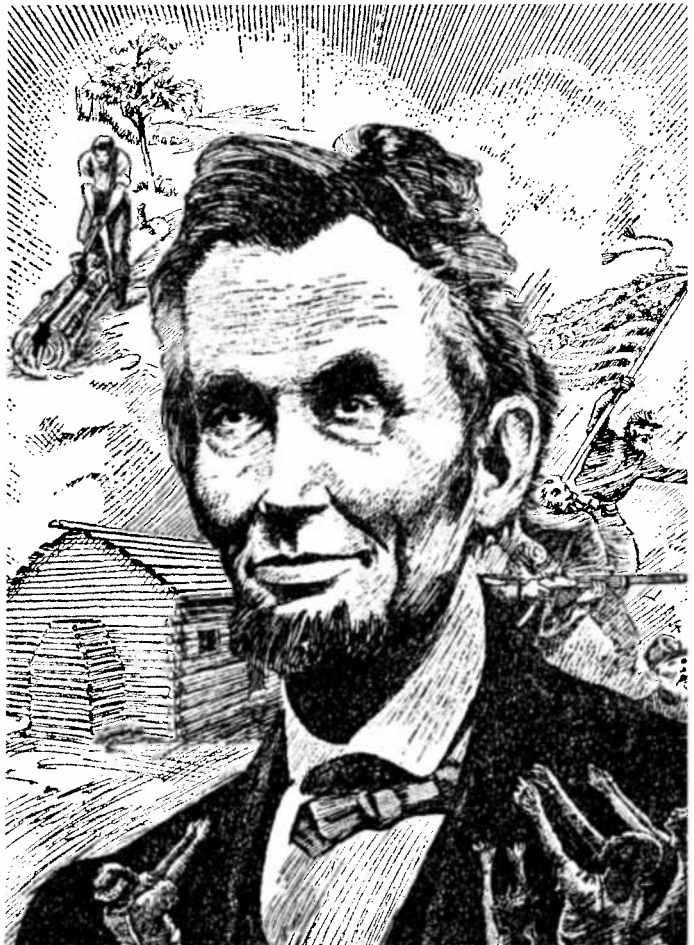
AMERIKA ESPERANTISTO

AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE

Allen Keller & Esperanto
Education & Interlanguage
Idiom - Words in Esperanto
Deklaro kontraŭ Bojkoto
Eminentaj Subskribintoj
Ĉi oni Malaprobas Bojkoton
Ĉarlatana Lingvoscienco
La Diablo kaj Maljunulo

**JAN-FEB
1958**

AMERICAN ESPERANTO MAGAZINE

Official bimonthly publication of the

ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA, Inc.

114 West 16 St., New York 11, N. Y.

EDITORIAL STAFF

Editor: G. Alan Connor. *Associate Editors:* Dr. William Solzbacher, Doris T. Connor, Myron R. Mychajliw.

SUSTAINING BOARD OF EANA

Dr. Luella K. Beecher, Allen L. Brown, A. M. Brya, John Burt, C. C. Cummingsmith, S.M., Dr. Lee-Min Han, Paul J. Kovar, Dr. Francis A. Kubeck, Bertha E. Mullin, Mazah Schulz, Bertha F. Sloan, Harold S. Sloan, Dr. William Solzbacher, Terry Tilford, Jack M. Warner, Jr., Virgil Whanger, Ralph H. Beard, Olivier de Guise, Eulalia Marks, John Brewer.

CONTENTS – ENHAVO

Helen Keller Supports Interlanguage	3
Education and Esperanto	4
Esperanto in Action Around the World	8
Esperanto in the Schools	12
Mal-Words in Esperanto <i>Montagu C. Butler</i>	13
Deklaro kontraŭ Bojkoto	16
Kiuj estas la Subskribintoj – <i>daŭrigo</i>	17
La Esperantistaro Malaprobas Bojkoton	18
Esperanta Kroniko	21
Ĉarlatana Lingvoscienco <i>D-ro Wm. Solzbacher</i>	24
La Diablo kaj la Maljunulo – <i>tr. Hughes</i> <i>John Masefield</i>	27
Deziras Korespondi	31

Bildo: *Gravuro honore al Abraham Lincoln, naskita 12 feb 1809, batalanto por la unueco de Usono kaj por la liberigo de la sklavo.*

Noto: *Gravuro de D-ro Zamenhof en la nov-dec AE estis el PK sen nomo de la artisto. Ni sciigas, ke la artisto estas Reto Rossetti.*

"The Association will not knowingly admit as members persons who are Communists or Fascists or others who seek to overthrow the Government of, or in the interests of a foreign power seek to weaken, the United States, or to change its form of government by other than constitutional means." – EANA Constitution.

Subscriptions in the United States and Canada: \$3.00 per year.

Jarabono eksterlande por kalendara jaro: \$1.50 aŭ egalvaloro.

Gratis to Members of the EANA.

Regular Membership in EANA – \$5.00 per year. Patron – \$10.00.

H. S. or College Student & Armed Forces – \$3.00 per year.

Sustaining Board – \$3.00 or more per month.

AMERIKA ESPERANTISTO

Vol. 72

JANUARY-FEBRUARY 1958

Nos. 1-2

HELEN KELLER

Helen Keller, the great American woman who overcame the handicaps of blindness and deafness and became a force for good all over the world, has repeatedly come out in strong support of Esperanto and has learned the language herself. Last year she discussed Esperanto with Dr. Anne-Marie Innerebner in Innsbruck, Austria, who published the interview in *Die Furche*, a weekly newspaper in Vienna. Dr. Innerebner wrote: "We spoke mainly English, but also German. Helen Keller knows German very well. I heard that, in addition to French, Greek, and Latin, she also knows some Spanish, Italian, and Esperanto. In the latter she sees a great future for her blind and deaf fellow men... For supranational understanding a supranational language is needed, she stated." Years ago, in a letter addressed to Harald Thilander, Sweden, editor of the Esperanto Braille magazine *Esperanta Ligilo*, reprinted in the American Esperanto Magazine of September-October 1953, Helen Keller had written: "How free and flexible Esperanto has grown!... How it warms me!—an auxiliary language that throbs with the needs, joys and sorrows of my blind fellows throughout the globe."

PRINCE AXEL

Prince Axel of Denmark, a cousin of the late King Christian X, and particularly well-known as Chairman of the East Asiatic Company and as a Member of the Board of the Scandinavian Airlines System (SAS) and the Danish Airlines, has answered on the pages of the Tokyo Esperanto magazine *La Revuo Orienta* a letter addressed to him by Prince Takahito Mikasa, brother of the Emperor of Japan (see the *American Esperanto Magazine* of November-December 1957). In his letter Prince Axel recalls his impressions of the beauty of Japan and the qualities of its hard-working people and states that the new Copenhagen-Tokyo route of SAS "over the top of the world" links the two countries by a bridge which might be compared to some of the bridges seen on ancient Japanese woodcuts. He sends greetings to the Japanese Prince and his wife as well as to the Emperor and Empress of Japan, on his own behalf and in the name of his wife, Princess Margaretha of Sweden. In the same issue in which Prince Axel's letter was published in Esperanto, with a Japanese translation and with the Prince's picture, *La Revuo Orienta* printed the second of its "Letters from Japan", addressed by prominent Japanese to outstanding personalities abroad, for the purpose of strengthening mutual friendship and understanding—through Esperanto. This letter was from Professor Kaoru Yasui, Dean of the Law School of Hosei University, to Dr. Albert Schweitzer, the well-known philosopher and humanitarian in French Equatorial Africa. The letter deals primarily with proposals for a suspension of nuclear tests.

EDUCATION AND ESPERANTO

Facts, Plans, and Problems

This is the first in a series of articles which will appear from time to time, not necessarily in rapid succession, on the various aspects of the introduction of Esperanto into the schools. The articles will attempt to describe current development, to interpret past experiences, and to project possible action in the future. The subject matter is not only of decisive importance for the Esperanto movement, but also of considerable interest to educators concerned with the teaching of languages or international relations.

In his address on "Esperanto in the Schools," at the 47th Congress of the Esperanto Association of North America, in Newark, New Jersey, on June 29, 1957, Dr. John McSharry, President of the Adult Education Association of New Jersey, said about Esperanto: "Its very nature... appeals challengingly to the American instinct of conciseness, of simplicity, and universality of application... In order to advance the use of Esperanto in education, there are three avenues of approach: first, adult education; second, public and private schools; third, mass media."

In developing his thought in greater detail, Dr. McSharry explained that the intensive penetration of Esperanto into adult education would create a number of "grass-root chain reactions". It would "create an adult citizen opinion favorable to the introduction of Esperanto in secondary education," and it would also "create a reservoir of teachers who would be ready and able to meet certification standards set up by State Boards of Education."

Creating a Demand for Esperanto

Dr. McSharry made it quite clear that, in order to bring about the introduction of Esperanto into the schools on anything better than an experimental basis, there must be a substantial public demand for this. "Here your problem is twofold: first, the creation of a demand for Esperanto in the schools; second, the provision for adequately prepared certified teachers. The problems of textbooks, workbooks, curriculum materials, scheduling, can all be worked out. But your first concern must be the creation in the public of a wanting for Esperanto... Once this 'need' is developed, the second step can be managed..."

In reviewing the experiences of the past, any impartial observer will be impressed by two facts: first, the considerable extent to which Esperanto has been taught in schools in a large number of countries, in some cases even on a compulsory basis; second, the instability and frequent variations in such teaching of Esperanto in the schools. While circumstances have differed in Greece and China, Britain and Switzerland, Yugoslavia and Japan, the United States and Brazil, and while a great deal can be learned from the failures as well as the successes, it would seem fair to make this general statement: As long as Esperanto is not used on a very large scale in activities of direct interest to the average citizen, it will not be taught as a regular subject in the schools. As long as Esperanto is not taught in the schools on a large scale, it will lack the "mass basis" for the kind of generalized use which would

constitute its definite acceptance as the world interlanguage.

To break this vicious circle, it is necessary, on the one hand, to expand the practical uses of Esperanto in a manner which does not require a mass basis created by the large scale teaching of the language in the schools, on the other hand, to step up the teaching of Esperanto in the schools by means of arguments other than the expected future benefits of generalized application. The learning of Esperanto brings certain benefits *now*, both by preparing the mind of the child for other studies and by offering possibilities of *immediate* use. These benefits must be analyzed critically, by means of objective tests, and described in terms of verifiable results. A certain—measurable—effort will produce a certain—measurable—result, not sometimes, but always, or almost always. If Esperanto teaching can be described in this manner, and if it can be shown that its results are greater—in measurable terms—than if the same effort had been spent on something else, Esperanto will have an argument that really counts among educators and school administrators.

Facts and Arguments in the London Times

This points up the importance of educational research experiments which have been conducted or are now being conducted in a number of countries. It is encouraging to note that interest in the educational value of Esperanto is growing in influential circles.

A discussion of the subject appeared in the form of a full-page article published in the Educational Supplement of the London "Times" of May 31, 1957. Written by an unnamed "Correspondent", it discussed the educational value of Esperanto in general, but in particular the teaching of the language in a British school type called the Secondary Modern School. Unlike the Grammar School, which is basically a preparatory school for university studies and is designed for students with an intelligence substantially above the average, the Secondary Modern School provides high school education on a less academic and more practical basis. In the teaching of languages, for instance French, these schools must keep in mind—to quote the Times article—the needs of "the ordinary English child, who is never likely to reach the stage of fluency necessary for the appreciation of French literature."

The writer of the article gave "three brief examples of the study of Esperanto in such schools, showing, as it were, the experiment in progress in various stages." In Secondary Modern Schools, students are divided into "A", "B", and "C" *streams*, according to their intelligence—measured mostly by their ability to use correct English.

"In the first school, French had been included in the curriculum of the 'A' stream for four years, when it was decided to introduce Esperanto as a second language for the 'B' stream. After one year it was found by carefully controlled testing that the standard reached by these first-year 'B' stream children in Esperanto was excelled only by the standard attained in French by the fourth-year 'A' stream pupils. The French and Esperanto instruction were both in the hands of the same teacher, an honors graduate in French, but a beginner in Esperanto. The children's study of Esperanto was also found after one year to have a measurable beneficial effect on the standard of their attainment in English."

A footnote indicated that this example was based on information pro-

vided in an article by Norman Williams, Headmaster of the Egerton Park County Secondary School in Denton near Manchester, in the *Head Teachers' Review* of October 1952. (See also the *American Esperanto Magazine* of March-April 1953.)

The second example went a step further: "In another school whose 'A' stream take French, Esperanto was two years ago introduced in the 'B' stream timetable. The children's correspondents now represent practically every country in Europe, not excluding lands behind the Iron Curtain, and a recent exhibition of the albums, made by individual students to contain the letters, photographs, stamps, and so on, received from their pen friends, revealed a commendable standard of work and an obviously heightened interest in the customs and conditions of life of peoples of other lands. Chiefly through the school's Esperanto correspondence, an exhibition of over 2,000 examples of children's art has also been assembled from 29 lands. The exhibition, which has aroused a certain amount of interest in the national press, and had a run of six weeks in its home town, is now embarked upon what almost amounts to a national tour."

Country-to-Country Visits of Students

The article in the *Times Educational Supplement* then presented an example of a somewhat different type: "My third example by nature comprises more a statement of aims than of results, as the work is still in its very early stages. I give it, however, to indicate yet another line along which there is still much room for experiment. It raises an important point in regard to what one may term the 'language capacity' of Secondary Modern School pupils. Assuming they are capable of the study of one foreign language, can they, without prejudice to it learn Esperanto at the same time? This question applies with some cogency to the school concerned, where the voluntary after-school study of the international language has recently been commenced by an enthusiastic group of boys and girls, aged 11 to 13 years, drawn from the 'A' stream, which already studies French. Here the optional Esperanto instruction had at the start as one of its aims the stimulation of the pupils' interest in their French studies and the strengthening of the school's existing contact with a French school, where likewise a voluntary group was studying Esperanto in addition to the official English course. A further feature intended was the arranging of one-day cross-channel visits, during which many pupils, who were never likely to visit the continent for a longer period, would be able to meet their French and Esperanto pen friends and to have a practical opportunity of testing the relative values of their three languages as means of communication.

"While this original scheme has had to undergo some modification, owing to organization difficulties on the French side, so that the experiment of trilingual communication between pupils of the same two schools is no longer feasible, the children have already eagerly begun correspondence with other young Esperantists in several lands, including France. Even at this early stage there are indications that, as far as the correspondence is concerned, communication through the neutral Esperanto will prove more fluent and cover a wider range than that possible to those pupils who have French alone. Just how far these tendencies

will be substantiated by further experience, however, remains to be seen, and only time will be able to show in what degree the aims of the scheme will be achieved."

It may be useful to come back later to some of the other points made in this London Times article. It would appear, however, that there is full justification for the author's cautious but constructive conclusion: "To sum up, it is clear that the factual evidence of results obtained even in those schools which have been teaching Esperanto for a number of years is as yet insufficient in quantity to be considered conclusive. At the same time, certain of the results produced are sufficiently significant to suggest that there is here a field for further research and experiment, which might well be undertaken at this time when the problems of international communication and understanding are more than ever important."

Suggestions and Experiments in the Netherlands

The examples given in the Educational Supplement of the London Times are, of course, only a few out of many. Similar experiences have been made in other countries. In the Netherlands, for instance, the daily newspaper *Utrechts Nieuwsblad* of September 11, 1957, summarized a lecture delivered in Utrecht by Dr. C. M. Burger, a high school teacher of French. On the basis of her own experience, she proposed that Esperanto be taught in elementary schools as a preparation for the teaching of French in high school. She explained why this, in her opinion, would produce better results than the teaching of French in elementary schools. According to her, the methods used for the teaching of French in Dutch grade schools are quite different from those practiced in high schools. This requires a radical readjustment on the part of the students and causes serious difficulties for some. The simplicity and logical structure of Esperanto make it possible to teach grade school children the meaning and function of basic grammatical concepts. If these are demonstrated only by examples from the children's native tongue, they remain theory. Esperanto makes it possible to show those concepts in action. This creates an excellent basis for the learning of French in high school, the Dutch educator declared. The ability and desire to use Esperanto can be developed by correspondence with children in other countries and, in some cases, by travel across the border. Dr. Burger pointed out that an interesting experiment is now under way in several schools in Haarlem, where one part of the fourth-grade and fifth-grade children are taught Esperanto, while the other part learns French.

It might be pointed out at this time that the value of Esperanto as a basis for the study of other languages has also been demonstrated at the Montezuma Mountain School, a private school for boys at Los Gatos, California, where Esperanto has been a required subject in the eighth grade since 1911. Principal E. A. Rogers stated: "We find the pupils taking the course become world-minded and are better prepared for a foreign language in the first year of high school."

Linguaphone Russian Course: New, unused, complete with 16 records (32 lessons), 78 rpm, manual & study-guides, carrying case. List price \$57.50. Member will sell for only \$45. Write EANA for details.

ESPERANTO IN ACTION AROUND THE WORLD

The Austrian Minister of Education, the Governor and the Lieutenant Governor of Styria, the Mayor of Vienna, and the President of the Austrian Esperanto Federation constituted the Sponsoring Committee for ceremonies held at Knittelfeld from September 7 to 9, on the occasion of the inauguration of an Esperanto Street.

The former Prime Minister of New Zealand, Sidney G. Holland, who headed the government from December 1949 to December 1957, has sent personal greetings to seven consecutive Universal Esperanto Congresses. At the Marseille Congress, in August 1957, the Prime Minister's best wishes were transmitted by W. H. King, of Christchurch, who also represented the New Zealand Esperanto Association.

The International Christian Esperanto League (KELI) held its tenth international conference since World War II at Münchenwiler Castle in Switzerland, in August 1957. Representatives from 8 countries and many Churches were present.

The Navigators, an international Christian (evangelistic) group, has published again several booklets and leaflets in Esperanto under such titles as *Komenci kun Kristo* (Beginning with Christ), *La Irado kun Kristo* (Going with Christ), and *Enkonduka Bibliostudo* (Introductory Bible Study). An Esperanto leaflet, of which 7,000 copies were printed, was exhausted after a few months.

Specialized Esperanto organizations in Italy, in the Italian Esperanto Federation, are the Italian Esperanto Association of Railroad Employees, the Italian Science Esperanto Club, the Italian Esperanto Association for the Blind, and the Italian Catholic Esperanto Union.

The Director General of the Austrian National Library, Dr. Stumvoll, sent a letter of congratulation to the International Esperanto Museum in Vienna, on the occasion of its thirtieth anniversary. The Esperanto Museum is now a semi-independent part of the National Library. Dr. Stumvoll wrote: "Austria considers it its most noble task to play an intermediary role among the peoples of the world, in the service of peace and cooperation. The Esperanto Museum has already contributed a great deal to this endeavor."

Grajnoj en Vento (Seeds in the Wind), a project of linking school classes in many countries through Esperanto correspondence and mutual friendship, is making rapid progress and now has 12 "circles" in operation. A Swiss school teacher, Marcel Erbetta, started the ball rolling, a little over a year ago.

Experts and amateurs in bee-keeping benefited from Esperanto at a summer school for bee-keepers held at Saint-Crisol-lès-Alès, Southern France, through the participation of a guest from Spain, who communicated with instructors and course members by means of Esperanto.

Esperanto was the sole survivor among the languages taught in evening classes of the Hastings Boys' High School in New Zealand, according to a report published in the *New Zealand Esperantist* of July-August 1957. French and German classes were also scheduled, but since their combined enrollment was only 5, these 5 decided to join with 16 others enrolled in an Esperanto class in the study of the interlanguage Esperanto. Esperanto is now the only language—other than English—taught in the evening classes.

The Daily Mail Boys' Annual, in London, England, contains a 4-page illustrated article on Esperanto and its author, Dr. L. L. Zamenhof. Written by John Leslie, the article is entitled "The Green Star."

The Forty-Fourth Japanese Esperanto Congress was held successfully at the Catholic University of Nagoya in August 1957.

Esperanto periodicals and bulletins are now published in countries all over the world, and their total number is somewhere between 120 and 200. It is difficult to keep up with the new ones, but some of those noticed recently for the first time are: *Voĉo el Indonezio* (Voice from Indonesia), Djakarta, Indonesia; *La Juna Voĉo* (The Young Voice), Montevideo, Uruguay; and *Afrika Esperantisto* (African Esperantist), Vrijheid, Union of South Africa.

The Laboratory of Biological Chemistry of Kagawa University, Japan, recently published a research paper by Professor S. Kawamura in Esperanto, with summaries in English and Japanese.

Our down-under friends in Australia and New Zealand are holding their Esperanto Congresses at the beginning of January, when it is summer south of the equator. The 22nd New Zealand Esperanto Congress was scheduled to be held from December 28, 1957, to January 1, 1958, at Auckland; the 11th Australian Esperanto Congress, from January 2 to January 8, 1958, at Melbourne.

The University of São Paulo, Brazil, features an Esperanto class in its College of Philosophy, Arts, and Sciences. It is scheduled to last three months, with four lessons a week.

Another medical journal in Italy, "Therapeutica Nova", published in Milan, has begun to print Esperanto summaries of its articles. Other medical journals publishing Esperanto summaries include the *Giornale di Clinica Medica* and *Igiene Moderna* in Italy, the *Journal de Médecine de Lyon* in France, *Acta Orthopaedica Belgica* in Belgium, and a number of medical periodicals in Japan, including the *Folia Anatomica Japonica*, the *Acta Anatomica Nipponica*, the *Journal of the Physiological Society of Japan*, and the *Nihon University Medical Journal*. (See also *The Use of Esperanto in Medical Science* in *American Esperanto Magazine*, March-April 1957.)

The International Animals' Charter has been issued in an Esperanto translation, in connection with the celebration of World Day for Animals, on October 4, the Feast of St. Francis of Assisi.

"Children of the World", a 15-volume world geography in Japanese, consisting almost exclusively of letters from school children all over the world, collected through the use of Esperanto, is to be followed by a two-volume shorter edition in Esperanto. The first volume will be devoted to Asia, the second and third to Europe, the fourth to the Americas, Australia, and Africa. The price is expected to be one or two dollars per volume.

Scotland's beautiful capital, Edinburgh, where the first Congress of the British Esperanto Association was held in 1908, will be host to the Association's Jubilee Congress at Easter 1958. The congress meetings are scheduled to be held at the Assembly Halls overlooking Princes Street Gardens.

At a Masonic Convention held at Baumholder, Germany, which was attended by many Americans, the Bruder Meister of the Felsentempel Lodge urged Masons to consider a world language, "so that productive work can be done in favor of the whole world." The source of this information is the May 1957 issue of the Empire State Mason.

"The Devil's Finger," a strange story by Nils Christensen about a tin finger found in the ruins of Hamar Cathedral, Norway, has appeared in Esperanto under the title *La Fingro de la Diablo*. The Norwegian original had been published in 1953.

At the Brussels World's Fair, in the summer of 1958, Esperanto-speaking interpreters will be on hand. The Organizing Committee has included Esperanto in the list of languages in which volunteers may pass the interpreter's examination. The other languages so recognized are English, German, Italian, Spanish, Portuguese, and Russian.

In Funchal, on the island of Madeira, an Esperanto exhibition was held during the famous December Festival which attracts tourists from Portugal and many countries throughout the world.

Hawaiian history is the subject of articles by Yukiko Isobe appearing in Esperanto in *La Revuo Orienta*, in Japan. The beginnings of Christianity in Hawaii were described in the September 1957 issue.

Shorthand and Esperanto have suffered a great loss in the death last April of Pierre Flageul of France, Editor of the Esperanto shorthand periodical *La Fluganta Skribilo* (The Flying Pen). It is now edited by A. G. Provost in Paris. Pierre Flageul was the author of the Esperanto adaptation of the Duployé shorthand system. Esperanto adaptations exist for many systems including Pitman's, Intersteno, Stenotype, Gabelsberger, Stolze-Schrey, Arends, Radnai, Scheithauer, Worms, Noë, Delaunay, Aimé-Paris, German Unified Stenography. A number of shorthand systems have been invented especially for Esperanto under such names as *Aoro*, *Progresemo*, *Cies*, *Fonotipio*. Esperanto was discussed and recommended at several international stenographic congresses.

Moliere's famous comedy, *Les Precieuses Ridicules*, a satire on affectation in speech, thought, and dress, has just been published in an Esperanto translation by Andre Ribot. Other Moliere plays in Esperanto are: *Georges Dandin*, translated by Dr. L. L. Zamenhof, author of Esperanto; *L'Avare*, "The Miser"; *Le Bourgeois Gentilhomme*, "The Merchant Gentleman"; *La Mariage Forcé*, "The Forced Marriage"; *Le Malade Imaginaire*, "The Hypochondriac"; *Don Juan*; *Le Misanthrope*; and *Amphitryon*.

Rock 'n Roll was used in Esperanto promotion by an Esperanto club in Sidcup, Southern England. An Esperanto song set to Rock 'n Roll music attracted a great deal of attention and publicity.

International weddings via Esperanto continue to be fairly numerous. Latest additions to the list are Mr. and Mrs. Giuseppe Grattapaglia (the groom is Italian, the bride German) and Mr. and Mrs. Svetomir Mudimir (the groom is Yugoslav, the bride French).

Peter Freuchen, the "vagrant Viking", Arctic explorer, and winner of \$80,000 on the \$64,000 Question and other quiz programs, died in Alaska last September. He was the author of colorful books on the seven seas, the Eskimos, and his wartime adventures with the Gestapo. Excerpts from his writings appeared in Esperanto in the literary magazine *Norda Prismo* in Sweden (in 1956 and 1957) and in the anthology *Tria Rapsodio* (1944). Karl Gustafsson and Dr. Ferenz Szilágyi were the translators.

The Dutch newspaper "De Typhoon", in Zaandam, has resumed publication of serialized Esperanto lessons. They appear on Saturdays for 26 consecutive weeks. Previous courses of this kind in the same newspaper have been markedly successful.

An Esperanto semaphore system is described in a booklet recently published in Japan by Joširoo Jamaguči under the name *Facila Semaforo Esperanta*. The author claims that it has several advantages over other systems because it is based not on individual letters, but on syllables, and can, therefore, be operated faster. He says that this signalling system is applicable not only to Esperanto, but also to all languages.

In Paris, France, an information bulletin for foreign visitors is published in Esperanto by Gaston Fournier under the title *Pariza Informilo por Eksterlandanoj*.

At Hälsingborg, Sweden, an Esperanto Section was part of a Hobby Exhibition. It included a recording which periodically gave explanations about Esperanto in Swedish as well as an effective sample of spoken Esperanto.

At the World Jamboree of Boy Scouts, in England, the Scout Esperanto League (*Skolta Esperantista Ligo*) held a meeting on August 10, 1957, with members and supporters from seven countries in attendance. The President of the organization, Scoutmaster L. J. Van Gulck, of Belgium, presented a report on the history of SEL, founded in 1918 by A. W. Thomson of England. It has affiliated groups and agents in more than twenty countries. In the United States, C. Stanley Otto, of West Orange, N. J., is in charge.

ESPERANTO IN THE SCHOOLS

In the German Federal Republic Esperanto is taught in 8 elementary schools (109 students), 4 high schools (57 students), 8 people's colleges (118 students), one school for the blind (10 students), and one class of the Federal Railroad Administration (5 students), according to a circular of the German Teachers' Esperanto Society.

At Paranavaí, in the Brazilian State of Paraná, Esperanto is now being taught at the State Teachers College and at one public elementary school.

In Japan, according to the Japanese Esperanto Institute, Esperanto was taught during the past year in "at least twenty schools" and in the Osaka College of Foreign Languages and the Kobe Municipal College of Foreign Languages.

In Italy Esperanto classes are taught at the University of Parma and the Teachers-Training Institute of the University of Pisa as well as at a considerable number of high schools and commercial schools.

In Yugoslavia Esperanto was taught during the past year in 66 schools as well as in the Economics Department of the University of Zagreb.

In Soviet-occupied Lithuania, where the Esperanto movement was suppressed for many years, Esperanto classes are now reported to be under way at the Medical Institute, the Veterinarian Institute, and the Institute of Physical Culture of Kaunas, and at the Veterinarian Institute of Kapsuka. There is an Esperanto Circle at the State University of Vilnius (Vilna).

In the Netherlands Esperanto is taught in "approximately 11 schools" and at the Municipal University of Amsterdam, according to the Dutch Esperanto Association.

In Switzerland Esperanto is being taught at the present time in three schools.

At the Catholic Greek Rite Seminary of Nyiregyháza, Hungary, 22 seminarians are studying Esperanto in a class taught by the Reverend Imre Liky, according to the international Catholic Esperanto magazine, *Espero Katolika*.

50 elementary school children are learning Esperanto in a class taught by S. Kosutić in Zagreb, Yugoslavia.

The Botanical Garden of the Veterinarian Institute of the University of Brno, Czechoslovakia, has published its 1957 "Seed Index" in Esperanto.

In The Hague, Netherlands, 30 students are learning Esperanto in an experimental class at the Public Montessori School; it is taught by J. Verbruggen and was set up in cooperation with the local Board of Education and the Office "Esperanto in the Schools". In The Hague, Esperanto is also taught at a Technical High School by Mr. J. R. G. Isbrucker.

MAL-WORDS IN ESPERANTO

Montagu C. Butler

Member of the 'Akademio de Esperanto'

The following article consists of extracts from a few pages of a large manuscript work by Mr. M. C. Butler entitled "Hints for Advanced Students". It has perhaps special relevance at this time.

The prefix *mal-* is found in Eng. *maladroit*, *malaprop(os)*, *malcontent*; Fr. *mal-adroit(-aise-complaisant)*, and in other languages. It denotes the opposite of the idea expressed by the word it modifies. Examples:

(Adjectival Roots): *Mal-agrabl(-bel-bon-facil-fidel-grav-jun-kontent-lert-oft-plen-prudent-pur-riĉ-san)a*.

(Verbal Roots): *Mal-am(-ben-dorm-esper-ĝoj-lum-sukces-sat)i*. If the verb denotes an act or process, *mal-* reverses it. *Malkonstrui*, take to pieces. Also: *Mal-aper(-dung-kaŝ-mend-ordig-ŝlos)i*. Less obvious examples from literature: *maldankas*; *maldevi* (= *devi ne*); *maldeziri*; *malgardi* expose to danger; *malhavi*, miss, do without ("Fanny", 204, 218); *malkondamni*, acquit; *malkonfesi*, deny, disavow ("Genezo", 18/15); *malmontri*, keep to oneself; *malpardoni*, nurse resentment; *malpremi*, take a weight off.

(Noun Roots): *Mal-amik(-honor-supr)o*. Less obvious examples: *paroli malflame* (coldly); *la malkavaĵoj de pavimo*; *malvento*, dead calm.

(Other Roots): *Malantaŭ*, *malplej*, *malpli*. (Independent Use): *Diri la malon* (opposite, reverse); *havi malan opinion*; *male*, on the contrary. *Maligi*, reverse. Of course, not every root can have an opposite. *Maltablo*, for example, has no meaning. What is the opposite of a table?

A writer in "*Psyche*" distinguishes the 14 pairs *before-after*, *up-down*, *British-alien*, *ill-well*, *liberty-slavery*, *ruler-ruled*, *hard-soft*, *open-shut*, *man-brute*, *love-hate*, *kind-unkind*, *hot-cold*, *learned-ignorant*, *black-white*, as being in 14 different classes of opposition. But some of them seem to be more definitely opposites than others. In practice, the use of *mal-* is not confined to logical opposites, but may have a wider extension according to context, circumstances, or viewpoint.

Semi-humorous nonce-formations like *maliri*, *malne*, *malnigra*, *malplori*, *malrespondi*, *malsudo*, *malvintro* (= *veni*, *jes*, *blanka*, *ridi*, *demandi*, *nordo*, *somero*) are not impossible, and might even be appropriate in certain contexts. Formations that are obscure, or doubtfully intelligible (e.g. *maljam*, *malja*) may well be left alone. Yet even *malbaldaŭ* (post longa tempo), *maltre* (nur iomete), *maltuj* (post longa atendo), should not be condemned too hastily: such impromptus may have their use on occasion. In a recent lecture a speaker said quite naturally: *Jen tio, jen maltio!* Though *maltio* in itself has little meaning, in the context it was the obvious word to use. When the writer's three-year-old child, watching a toy with a soldier disappearing and reappearing at a chalet window, said: *Jen li! Nun li estas for! Nun li estas malfor!*; and at four years said: *Iri sur la strato estas danĝere; iri sur la trotuaro estas maldanĝere, —and— Patro ne laboras dimanĉe; Patro laboras maldimanĉe*, she was thinking in the language; and these words from her lips were natural, intelligible, and wholly admirable.

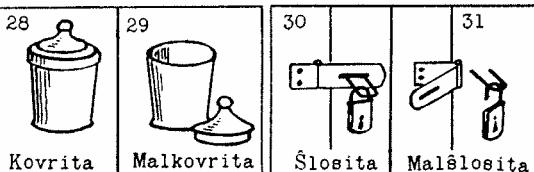
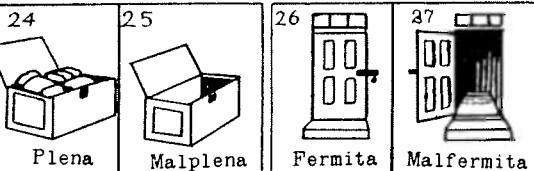
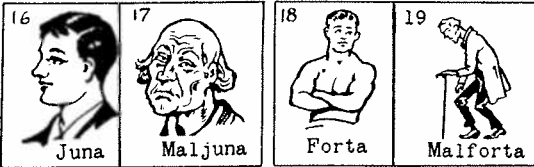
Etymologically *mal-* comes from L. *malus* (= bad). But *mal-* does not

mean bad. The translation of malodorous, malevolent is not *malodora*, *malvola*, but *malbonodora*, *malbonvola* (*malodora* in "Hamleto", 96, is merely a concession to metre). Nevertheless, when one of a pair of opposites is better than the other, the simple root usually denotes the idea that is positive, more desirable; and with *mal-* the idea that is negative, less desirable. It is presumably better to love; to be friendly, high, good, polite, healthy, rich, wise, than the opposites of these things; so it is the opposites that are denoted by *mal-*.

This, however, is not invariably the case. We find *malavara*, *malbedaŭri* (priĝoji), *malenvia*, *malfalsa*, *malŝuldigi* ("Nefemja", 5/10), *maltimi*. But such forms are exceptional, and similar formations (e.g. *maljuŝi*, *malbaladzi*, *malkruela*, *malmensogi*, *malpeka*), are usually inadvisable.

Some writers wish to introduce alternatives for common *mal-*words: in fact, there is almost a crusade against this inoffensive suffix. They say: (1) *Mal-*words, though clear, may be long or clumsy (cp. *malpli granda* with *pli granda*), and especially in a conglomeration: *La malfeliĉa malriĉulo malgaje malaperis malproksimen*. (2) It is possible to hesitate between *fermi* and *malfermi*: both being very positive actions, though with other similar pairs no difficulty is felt. (3) To introduce scores of new roots to replace *mal-*words would give the poet new rhymes. (4) Already *eta*, *fora*, are used as alternatives of *malgranda*, *malproksima*, and several official words are more or less equivalents of *mal-*words; e.g. *efemera*-maldaŭra; *kvereli*-malpaci; *stulta*-malsprita; *ŝrumpi*-malŝveli; while *aŭdaci*-maltimi; *neglekti*-malatenti; *obskura*-malklara; have pretty well arrived. Why not, similarly, *aperti* (far better, *ovri*) instead of *malfermi*; and *aspr* (-*bas-din-dur-febl-frid* (better, *kold*)-*infr-kurt-lant-leger-loz-*

From "Practical Esperanto", Dr. Wm. Benson

magr-morb-noc-old-orgojl-pigr-plump-soft-tard-tenebr-trist-turp)a, instead of *mal-glat* (-*altdik-mol-fort-varm-supr-long-rapid-pez-streĉ* (firm)-*gras-san-util-jun* (nov)-*humil-diligent-graci-laiŭt-fru-lum-gaj-bel*)a?

Let us consider this. The reaction of the individual to the above list will vary with his nationality and his polyglotism. *Frid*, *lant*, *magr*, *orgojl*, *pigr*, for example, would have no appeal to the monoglot Englishman, while *dur*, *loz*, *plump*, *trist*, *turp*, he would naturally associate with *dour* or *during*, *lose*, *plump*, *tryst*, and *turps* (or *turpitude*, which, by the way, denotes not *malbeleco* but *malboneco*). The Oriental would reject the lot as needless complications and a strain on the memory. One great as-

set of Esperanto is its ease of acquirement, and the fact that there is no exception to any rule. To replace common *mal*-words wholesale by new roots would make the language irregular, and more difficult to learn and to use. The student would continually hesitate, wondering which alternative to choose, and why; and would look for differentiations between them. All existing text-books and literature would be out of date; our proud boast of the stability of the language on the basis of the *netuŝebla Fundamento* would cease to be true; and the language would split into dialects. To say that these are "poetical words, to be reserved for poetry only", is to ask the impossible: they would inevitably creep into everyday use. Some of the proposed forms, moreover, are neither shorter nor more convenient than those with *mal*. *Olda* and *povra* are briefer, but lose the valuable distinction between *maljuna* and *malnova*; *malriĉa* and *kompatinda*. *Dura* with two meanings, and *fajna* with four, mean real loss of clarity.

Kalocsay states that *tago malvarma, malgaja, sensuna*, conveys the impression *varma, gaja, suna*. This is certainly not true. To the Esperantist they definitely convey the idea intended, and no other. The English *sunless* does not convey the idea *sunny*: the Frenchman saying *malheureux* does not think of *heureux*: the German saying *Beobachtung* does not mentally analyse it into *Be-ob-acht-ung*. In practice the everyday word is taken as a whole, and its compound nature is forgotten. It is indeed for this reason that rhymes like *lernejo, preĝejo*, are less objectionable adasisms than, say, *boniĝas, beliĝas*, in which a suffix-repetition is felt. There is truth on both sides. There is no case for a crusade against *mal*-words. There may be some case for a few alternatives for compounds that are over-worked, too long, or unprecise.

Of course, this is only one item in a general campaign to replace the clear everyday affix-formations of the *Fundamento* by "naturalistic" new roots. Instead of *arb(-kamp-map-ŝip-vagon)aro* we get *forsto, ruro, atlaso, flot(e)o, trajno*; *fos(-tranĉ)ilo* become *ŝpato, kutelo*; *preĝ(-malliberneces)ejo* become *kirko, prizeno, klozeto*; and *patr(-sinjor)ino* become *matro, damo*. Instead of everyday words like *fiero, manĝi, printempo*, we learn *orgojlo, vori, primavero*. And there are hundreds more. A child who has learned from his mother's knee to say *Mi havas du brakojn kaj du kruojn* is puzzled to be told that he must unlearn this, and remember that now a *kruro* means only half a *kruro*, and that he must call it a *gambo*. And he will find it difficult to replace *mi estas malsana, abomena frosto, malbela rivereto*, by *mi estas morba, hida gelo, turpa roĝo*. I know a boy – a denaska Esperantisto – who lost interest and confidence in Esperanto owing to these uncertainties.

This naturalistic attack on the autonomous agglutinative and logical character of the language, which is its strength, is entirely retrograde, and introduces the irregularities and the giant dictionaries which Zamenhof's genius so brilliantly avoided (see his famous letter to Borovko). The danger is not in creating needed technical and scientific terms, but in jettisoning common words of everyday life. Certainly, any deliberate wholesale disuse of *mal*- (or of any other affix) is a disruptive and retrograde step, to be strongly resisted.

DEKLARO

Ni legis cirkuleron, kiun la Centra Oficejo de UEA sendis "al landaj, fakaj kaj specialigitaj organizaĵoj, ĉefdelegitoj kaj perantoj, redakcioj de Esperantaj gazetoj, Esperanto-eldonejoj kaj libroservoj", kaj en kiu la Komitato de UEA alvokas tiujn organizojn kiel ankaŭ la unuopajn Esperantistojn, "interrompi...kun Amerika Esperantisto ĉiujn rilatojn eĉ pure komercajn". Ni bedaŭras tiun alvokon al bojkoto kontraŭ unu el la plej malnovaj kaj gravaj gazetoj Esperantistaj.

Oni informis nin, ke la alvokon kaŭzis precipe malkontenteco pri artikolo de D-ro William Solzbacher, Akademiano, kiu kritike prijuĝas libron kaj opiniojn de la Ĝenerala Sekretario de UEA. Ne esprimante ĉi tie opinion pri la temoj pritraktitaj, ni malaprobas la uzon de komerca bojkoto anstataŭ raciaj argumentoj.

Laŭ nia opinio la rajto de libera parolo kaj libera kritiko kaj la rajto havi malsaman opinion pri teoriaj kaj organizaj aferoj, ne povas esti detruataj eĉ per unuanimaj rezolucioj. Ni esperas, ke la Esperantistoj ne obeos la alvokon al bojkoto.

SUBSKRIBIS:

*D-ro Antonio Alemán Ruiz, Sekretario de la Kuba Esperanto-Asocio
Pastro A. Beckers, Prezidanto de la Internacia Katolika Unuiĝo Esp-a
Prof. John M. Brewer, Prezidanto, Esperanto-Asocio de Nord-Ameriko
Oscar Bünemann, Akademiano, Honora Membro UEA, Hamburg, Germanujo
M. C. Butler, Akademiano, Eduka Sekretario, Brita Esperanto-Asocio
Gabriel Chavet, Akademiano, eks-Sekr., Esperantista Centra Oficejo
A. Caetano Coutinho, Direktoro, Brazila Esperantisto, Hon. Mem. UEA
Pastro W. J. Downes, Akademiano, Estrarano, Kristana Esp. Ligo Int-a
Felix Epstein, UEA-Komitatano, Hon. Membro, Germana Esperanto-Asocio
F. Faulhaber, Akademiano, Redakciano de La Progresanto, Nederlando
C. C. Goldsmith, Red., The British Esperantist, eks-Ĝen. Sekr. de UEA
Enrique González, Redaktoro de "EK'!", Mendoza, Argentino
Oscar R. Gregorio, Sekr. de la Studenta Esperanta Centro, Mendoza
Hans Jakob, UEA-Komitatano, eks-Ĝen. Sekr. kaj eks-Direktoro de UEA
Pastro D-ro J. B. Kao, O.F.M., el Ĉinujo, nun en Rio de Janeiro
Hans Kürsteiner, Honora Prezidanto de UEA, St. Gallen, Svisujo
D-ro W. J. A. Manders, Akademiano, Venlo, Nederlando
Eulalia Marks, Vicprezidanto de la Esperanto-Asocio de Nord-Ameriko
D-ro J. B. Mello e Souza, eks-Ĝen. Sekr. de Brazila Esperanto-Ligo
Ernesto Muñoz, Prezidanto de la Studenta Esperanta Centro, Mendoza
A. C. Oliver, eks-Estrarano de UEA, eks-Prez., Brita Esperanto-Asocio
D-ro Antonio R. Rosado, Prezidanto de Kuba Esperanto-Asocio, Habana
Petro Stojan, aŭtoro de Bibliografio de Internacia Lingvo, Nice
D-ro T. van Gindertaelen, eks-Prezidanto de Flandra Ligo Esperantista
Pastro H. J. Wannemakers, S. J., antaŭe en Indonezio, nun en Nederlando
D-ro Stephen Zamenhof, Profesoro en Columbia-Universitato, New York*

KIUJ ESTAS LA SUBSKRIBINTOJ?

Pri la unuaj 20 subskribintoj de la Deklaro informoj aperis en la Novembro-December numero sur paĝoj 145-147. Ni nun publikigas similajn informojn pri la eminentuloj, kies subskribo atingis nin poste.

Pastro A. Beckers en Kwaadmechelen, Belgujo, estas Prezidanto de la Internacia Katolika Unuiĝo Esperantista (IKUE) de 1950 kaj prezidis kelkajn kongresojn de tiu organizo. Ĝis 1950 li estis Vicprezidanto. Li verkis referaton por la III-a Esperantista Eŭkaristia Mondkunveno en Rio de Janeiro (1955) kaj multajn artikolojn por *Espero Katolika*. Li ankaŭ estas Delegito kaj Fakdelegito de UEA.

August Oscar Bünemann en Hamburg, Germanujo, Membro de la Akademio de Esperanto kaj Honora Membro de UEA, lernis Esperanton en Paris en 1905, uzis la lingvon en multaj landoj, tradukis la faman verkon de Ibsen, *Reaperantoj* (ĝi aperis nekomplete en 1910, komplete en 1925), redaktis la gazeton *Vegetarano* de 1914 ĝis 1932. Li estis Delegito de UEA en Hamburg dum multaj jaroj. La Germana Esperanto-Asocio prezentis al li sian Honoran Insignon en 1931.

Antônio Caetano Coutinho, Direktoro de la gazeto Brazila Esperantisto kaj Honora Membro de UEA, estas Esperantisto de 1904. Tradukinto de la Unuaj Lecionoj de Profesoro Cart en la portugalan lingvon en 1905, li fariĝis Membro de la Lingva Komitato en 1905, laŭ elekto en la Unua Universala Kongreso de Esperanto en Boulogne-sur-Mer. En 1957 la 15-a Brazila Esperanto-Kongreso honoris lin per la titolo "Patro de la Brazila Esperanto-Movado". Li ankaŭ estas Fakdelegito de UEA en Rio de Janeiro.

Pastro W. J. Downes, B.A., B.D., estas "Tutor and Bursar" de Western College en Bristol, Anglujo, kaj Rekonita Instruisto de la Universitato de Bristol. Li estas Membro de la Akademio de Esperanto de 1949 kaj Estrarano de la Kristana Esperantista Ligo Internacia (KELI), Honora Prezidanto de la Kunularo de Britaj Kristanaj Esperantistoj (*Fellowship of British Christian Esperantists*) kaj redaktoro de ĝia organo *Kristana Alvoko*. Li faris predikojn en diversaj naciaj kaj internaciaj Esperanto-kongresoj. Dum multaj jaroj li prizorgis korespondkursojn de Esperanto. La Brita kaj Alilanda Biblia Societo komisiis lin, science kaj gramatike trarigardi la Esperanto-eldonon de la Sankta Biblio.

D-ro Antonio R. Rosado en Habana estas Prezidanto de la Kuba Esperanto-Asocio. Li emeritiĝis kiel supera provinca juĝisto de Santiago. Dum multaj jaroj li estas en la estraro de la Esperanto-movado en Kubo.

Pastro H. J. Wannemakers, S. J., en Den Haag, Nederlando, iam estis profesoro en Jokjakarta, Indonezio. Tre aktiva en IKUE, li estas aŭtoro de la katolika preĝlibro *Tutmonda Laŭdo*, de multaj artikoloj aperintaj en la gazeto *Espero Katolika* kaj de prelego por la III-a Esperantista Eŭkaristia Mondkunveno en Rio de Janeiro (1955).

Ĉiuj subskriboj estas personaj, ne en la nomo de organizoj. Plua listo de subskribintoj eventuale estos publikigata.

LA ESPERANTISTARO MALAPROBAS LA BOJKOTON

Unu el la plej eminentaj pioniroj de Esperanto en Brazilo, Profesoro J.B.Mello e Souza, sendante al ni sian subskribon por la Deklaro kontraŭ la bojkotrezolucio, aldonis leteron, kies publikigon en la gazeto li permesis:

"Tre kara amiko: Mi deziras sciigi al vi kaj al niaj estimataj gesamĉdeanoj, kiuj direktas kaj redaktas Amerikan Esperantiston, ke mi varme protestas kontraŭ la alvoko dissendita de l'Komitato de UEA pere de la Centra Oficejo, laŭ la rezolucio aprobita en Marseille la 9-an de Aŭgusto.

"Mi tute malaprobas tiun nekredindan decidon, kiu reprezentas gravan ofendon al nia konscienco. Neniel kaj neniam mi permesos, ke iu ajn ordonu al mi: 'Ne legu tion!' aŭ 'Ne ekzameni la opiniojn de tiu sinjoro aŭ de tiu gazeto pri tiu afero!'

"Mi esperas, ke ĉiuj pensemaj Esperantistoj, kiuj scias, ke libereco estas nepre necesa por la progresado de ideoj, tuj malaprobos, kiel mi, ĉiajn perfortajn decidojn. Opiniojn kaj argumentojn oni devas, se necese estas, kontraŭbatali per aliaj argumentoj, neniam per truda devigo.

"Mi povas sciigi al vi, ke kelkaj brazilaj Esperantistoj, kleraj kaj sindonemaj kunbatalantoj por nia movado, pensas tute sammaniere kiel mi koncerne la malprudentan decidon."

El diversaj landoj Esperantistoj skribas al ni tute laŭ propra iniciato pri la afero. Ekzemple el Britujo, S-ro A. J. L. Hughes, tradukinto de la rakontoj de John Masefield, el kiuj unu aperas en la nuna numero de AE, skribas: "Mi tute konsentas kun la Deklaro... Se vi deziras aldoni noton al mia rakonto, vi povas fari tion, dirante, ke, kvankam la tradukinto sendis al vi la manuskripton antaŭ la 'malpermeso', li poste malkaŝe esprimis la deziron, ke ĝi estu publikigata, por montri, kion li, kiel membro de UEA, pensas pri la bojkoto."

Cetere ŝajnas, ke la bojkotrezolucio eĉ havigas al ni kelkajn novajn abonantojn. Samideano en Britujo, sendante al ni sian abonon, skribas: "Mi estas membro de UEA de sufiĉe multaj jaroj kaj volas fari mian propran opinion pri la artikoloj."

Ion tian cetere antaŭvidis eks-Vicprezidanto de UEA, kiu skribis al ni: "Mi tute nenion farus, se mi estus vi. Ĉar ofte jam montriĝis en la historio, ke ĉiu malbona faro punas sin mem, kaj ke cetere, se oni malpermesas ion al la homoj, ili fariĝas scivolaj kaj kontraŭas la malpermeson."

Por la Deklaro ni serĉis ne multajn, sed altkvalitajn subskribojn. Antaŭ la publikigo ni sendis la tekston al proksimume 50 personoj, al kelkaj el ili nur informcele. Ni ricevis preskaŭ 40 respondojn. Nur unu el la respondantoj, membro de la nuna Estraro de UEA, ŝajnis favori la bojkotrezolucion, sed eĉ li skribis: "Mi nur opiniis, ke oni *ne* postulu komercan bojkoton."

Kelkaj eminentuloj, kiujn ni invitis subskribi la Deklaron, deziris, ke iliaj nomoj ne estu enmiksita en disputon pri tia afero. Unu subskribis, sed poste kun bedaŭro retiris la subskribon por eviti eblan malutilon al grava entrepreno. Alia volis subskribi, "se tio estas nepre necesa", sed, pripensinte ĉiujn cirkonstancojn, ni respondis, ke lia subskribo ne estas nepre bezonata. Kelkaj eminentuloj diris, ke iliaj landaj

asocioj pritraktos la aferon kaj ke ili ne volas fari ion antaŭ tio en sia propra nomo.

Tamen preskaŭ ĉiuj, kiuj rifuzis subskribi, esprimis sian malaprobos de la bojkotrezolucio en pli fortaj vortoj ol la Deklaro. Eks-Vicprezidanto de UEA nomis la bojkotrezolucion "stultaĵo" kaj diris: "Se mi estus D-ro Solzbacher, ... mi fierus..., se mia artikolo ricevus tian reagon, ĉar ĝi montrus al mi, ke mi pravus. Se mi malpravus, oni ja kontraŭargumentus." Eks-Prezidanto de UEA nomis la bojkotrezolucion "nekonsilinda" kaj skribis pri Amerika Esperantisto, ke li "sincere trovas ĝin tre interesa". Eks-Prezidanto de unu el la plej gravaj landaj asocioj skribas, ke la bojkotrezolucio "transpasas la limojn de taŭga konduto". La Prezidanto de alia grava landa asocio, Komitatano de UEA, nomis la tutan aferon "stulta polemiko", kiun li ne deziras "pliakrigi". Prezidanto de ankoraŭ alia landa asocio, ankaŭ Komitatano de UEA, skribas, ke laŭ lia opinio estas eraro pensi, ke la "admono interrompi kontaktojn kun EANA kaj Amerika Esperantisto" estas reago kontraŭ la artikoloj de D-ro Solzbacher, ĉar "ili estas nur scienca kaj literatura kritiko aŭ pritrakto de kulturaj problemoj kaj kiel tiaj tute aprobindaj".

Letero de UEA-Komitatano, kiu mem partoprenis en la "unuanima" voĉdono en Marseille ŝajnas montri, ke almenaŭ kelkaj Komitatanoj ne bone komprenis, kion ili faris. Li skribas: "Bonvolu kompreni, ke ne temas pri 'bojkoto' en la senco, ke povas ekzisti 'bojkotrompantoj', kiujn oni 'punas'. Sed temas pri rekomendo, kiu tamen donas plenan liberon al ĉiu ano de UEA kaj al la aniĝintaj organizoj. Mi persone tre volonte legis viajn artikolojn kaj legos, se mi havos okazon plu ricevi Amerikan Esperantiston, ĉar mi estas dankema al tiuj samcelanoj, kiuj okupas sin pri niaj aktualaj Esperanto-aferoj internaj tiom multe, ke ili povas lerte kaj rajte kritiki."

Fama verkisto kaj Honora Membro de UEA ne volis subskribi la Deklaron, sed rimarkigis: "Ne pensu pro tio, ke mi aprobas bojkoton... Unu aferon permesu al mi diri: Viajn artikolojn en Amerika Esperantisto, kvankam mi ne ĉiam konsentas pri viaj kritikoj, mi tamen ĉiam legas kun intereso kaj profito. Per sola aplaŭdado oni ne servas al la progreso."

URBO DE LA "BOLETÍN" SUFERIS KATASTROFON

Valencio sub diluvo kaj inundo estas informoj senditaj al ni de Luis Hernandez, la redaktoro de *Boletín* (oficiala organo de la *Hispana Esperanto-Federacio*, kies sidejo estas en tiu mediteranea urbo). La terura katastrofo okazis la 14an de oktobro, disportante detruon, pereon kaj morton. La kutime trankvila rivero Turia elbordiĝis kaj lavange inundis la urbon. Tiel forta estis la impeto de la alfluo, ke en furioza ondo la rivero penetris, englutinte ĉion, eĉ en la urbocentron. Oni diras, ke pli ol tricent domoj estis plene detruitaj, kaj neniu hejmo restis sen difektiĝo. La nombro de viktimoj alproksimiĝis al la dua milo. Estis la plej granda kataklismo en la tuta historio de la urbo Valencio. Sed bonŝance neniu Esperantisto perdis la vivon nek suferis gravan perdon de sia havaĵo, laŭ lastatempaj informoj de la "Boletín". Ni simpatias kun la suferantoj en la afliktita urbo Valencio.

The Esperanto Association of North America

Konkurso pri Novaj Membroj: Post la listo publikigita en Maja-Junia n-ro de AE, la sekvantaj personoj varbis novajn membrojn por EANA: D. Jagerman (1), J. Gamble (1), D-ro A. Alemán (1), Rev. R. Sparks (1), H. Kruse (6), A. Smith (1), F. Neumann (1), H. Tobusch (1), I. Hordiuk (1), D-ro W. Solzbacher (16), D. Walton (4), J. Percy (1), Max Bear (12), F. Hoekstra (7), D. Alfske (5), H. Walton (3), C. Davis (2), H. Kaczowski (2), C. Prewitt (1), E. Yunghans (3), N. Soman (1), G. Hirsch (1), P. Mimplitsch (2). Jen "la unuaj kvin", kiuj varbis plej multe da novaj membroj dum 1957: D-ro Wm. Solzbacher (17), Max Bear (12), Faith Hoekstra (10), Henry Kruse (9), Donald Walton (8).

"Amerika Esperantisto" en Bibliotekoj: Membroj de EANA konstante abonigas Publikajn aŭ Instituciajn Bibliotekojn al nia gazeto. Lastatempe la jenaj personoj sendis kontribuojn por tiu celo: D. Walton (1), A. Alfaroli (3), Wm. Vathis (5), V. Whanger (5), D. Munro (1), E. Knudsen (1), Rev. A. Sandro (1). Koran dankon al ĉiuj. Renovigante vian membrecon en EANA, aldonu abonon por via loka Publika Biblioteko, aŭ iu alia grava publika institucio en Usono. Tiuj donac-abonoj kostas nur \$1.00 jare.

Nova Dumviva Membro de EANA estas Ralph L. Williams, Jr., el Baltimore, Md., kaj New York. "Bill", kiel li nomiĝas, partoprenas kunvenojn de la loka Nov-Jorka klubo kaj jam ĉeestis tri kongresojn de EANA. Ni kore bonvenigas lin kaj sincere dankas pro lia subteno.

Kontribuoj al la Subtena Kaso: D-ro Wm. J. H. Knappe \$1, Olivier de Guise \$3, Dona Jo McQuade \$2, Y. Gulsoy \$2, William P. Vathis \$1.50, "Dankema leganto de AE el Eŭropo" \$5, Rev. R. Sparks \$2, C. D. Prewitt \$5, Stanley Otto \$5, Grace Randolph \$12, J. P. A. Greenwood \$5.05, Max Bear \$9.50, D. Scott, S. Korzla. Koran dankon al ĉiu.

The Honor Roll of EANA (Sustaining Board Members, Patrons, Donors of ten or more Library Subscriptions, etc.) will be printed in the next issue of AE. There is still time for your name to appear in the list, if you send your renewal as Patron, Member of Sus Bd, or Donor. You can help tremendously by raising your category of membership this year.

The Sustaining Board of EANA is of extreme importance to the financing of your Association, since it is the self-help basis for continuing to receive extra funds from outside sources. Are YOU on the Board? If not, won't you add your name for this important year 1958, with a donation of \$3 per month? (\$2 for student; \$5 or \$10 for those who can.)

Increase in EANA Membership: We are happy to report largest membership at year-end, Dec. 31, 1957, since beginning such counts 5 years ago.

Esperanto Film "Introducing New Zealand": May be obtained by sending a fee of \$1.00, with request for booking to: *New Zealand Embassy, 19 Observatory Circle, Washington 8, D. C.*

ESPERANTA KRONIKO

La gazeto PMLA (Publications of the Modern Language Association of America) menciis en sia numero de Decembro 1957 la verkon de *D-rino Ivy Kellerman Reed*, kiu komparas Esperanton kaj la Interlingua-projekton de IALA.

Pri la artikolo de S-ro Montagu C. Butler, Akademiano, "Angla Opinio pri Amerika Esperantisto", venis rimarkoj el diversaj partoj de la mondo. El Svedujo *S-ro Paul Nylén*, Akademiano, Esperantisto de pli ol 65 jaroj kaj unu el la plej eminentaj kaj meritplenaj pioniroj de nia movado, skribis la 16-an de Decembro 1957: "Tiu gazeto (Amerika Esperantisto) estas ja inter la plej bone redaktataj en Esperantujo kun ege valoraj artikoloj, kaj mi plene samopinias kun mia malnova amiko Butler (p. 148, nov-dec. 1957)." El Svedujo ankaŭ *S-ro Karl-Olof Sandgren*, renovigante la abonon al AE por si kaj sia edzino (Anna Alamo-Sandgren), skribis la 20-an de Decembro: "Mi legadas vian gazeton kun ne malpli da intereso, kaj amiko Butler esprimis sur p. 148 opinionon, kiu proksimume estas ankaŭ la mia." El Aŭstralio *S-ro F. R. Banham*, Redaktoro de La Rondo, skribis la 16-an de Novembro: "En la Novembra-Decembra numero de La Rondo mi publikigis ion antaŭ ol vidi rimarkojn de Butler. Notu la similecon de lia kaj mia opinioj pri Amerika Esperantisto: ... 'La gazeto de EANA estas bibliografie tre valora. Mi ne konas similan, kiu rajtus kompariĝi kun ĝi. Neniu serioza studanto de nia movado, en ĝiaj historiaj kaj ankaŭ ĝiaj aktualecaj aspektoj, volonte senigus sin je tiu revuo...'"

Du novaj projektoj por internacia lingvo aperis lastatempe. Unu estas nomita "**suma**", kaj estas inventaĵo de kuracisto *D-ro Barnett Russell* en Kalifornio. Ĝi estas tute apriora, sen iu ajn rilato al vivantaj lingvo-elementoj. Ĉiu vorto ŝajnas esti el la imago de *D-ro Russell*. Li nomas ĝin "la mil-vorta universala lingvo". Ĝi havas 19 literojn, ĉiam skribatajn per minuskloj. Eble kelkaj vortoj montros la sistemon: saluton-*moli*, bonan matenon-*moli*, bonan tagon-*meli*, bonan nokton-*meli*, fronta pordo-*pago tago*, malfronta pordo-*pigo tago*, flanka pordo-*kiso tago*, glaso da biero-*gime bira*. La dua projekto estas nomita "**loglan**", kaj estas la inventaĵo de profesoro *D-ro James C. Brown* en Florido. Li planas vortaron de kvin mil ĝis dek mil vortoj. La centra ideo de "**loglan**" (t.e. "logika lingvo") estas por miksi vorterojn el ordinaraĵoj de la lingvoj angla, ĉina, rusa, japana, hispana, germana, hinda, kaj franca, por ke ĉiu persono trovu peceton de sia propra vorto en la vorto-miksaĵo de "**loglan**". Ekzemple la vorto por homoj estas *menmi*, kiu devenis de la angla "*men*" (homoj), la lastaj du literoj de la ĉina "*ren*" (homoj), lastaj du literoj de la hinda "*admi*" (homoj), kaj la tri komencaj literoj de la germana "*Menschen*" (homoj). Laŭ *D-ro Brown*, ĉiu persono tiamaniere rekonos la "**loglan**"-vortojn. La profesoro ankaŭ inventis diversajn enigmo-ludojn. Kaj tiu lasta fakto ĵetas lumon sur lian "internacian lingvon", kiu estas vere nur speco de ludado per vorteroj (t.e. enigmo-miksaĵo de pecetoj de vortoj el la plej variaj fontoj). Sed notu, ke la tuta historio de *vere vivantaj* internaciaj lingvoj estas: Volapük, Esperanto (post la morto de Volapük), Esperanto kaj Ido, kaj nuntempe nur Esperanto (post la morto de Ido). Ĉiuj aliaj estas nur projektoj, aŭ pli precize – ludiloj.

Pastro Robert Sparks, West Avon Church, Avon, Conn., informas nin, ke li kaj la edzino ĉeestos la Universalan Kongreson en Mainz, Germanujo, en 1958. Ili ankaŭ vizitos amikojn en Anglujo kaj sur la kontinento, kiujn ili konis dum jaro de instruado en Manchester, Anglujo, kaj dum vojaĝo tra Eŭropo, en la jaro 1956. Pastro Sparks ĉiam tre afable helpas al la Asocio, kaj servis per preĝoj ĉe la malfermo de tri kongresoj de EANA: New York 1953, New York 1954, kaj Newark 1957.

Salutoj el Koreo venis de kelkaj Esperantistoj tie. Nia membro *Soldato Enrique Fong*, deĵoras en la usona armeo en Koreo. Li skribis al ni pri vizito al Japanlando en novembro 1957. Pro Esperanto kaj pro la bel-eco de Japanlando, li tre multe ĝuis la viziton en tiu lando.

La gazeton "Amerika Esperantisto" oni ŝatas inter kleraj Esperantistoj en Eŭropo. Unu ekzemplo el multaj estas *S-ro Menu* en Francujo, kiam li sendis abonon: "Specimeno de via gazeto 'Amerika Esperantisto' atingis min. Traleginte ĝin, mi povis konstati, ke ĝi havas belan aspekton kaj interesas min pro la artikoloj kiujn ĝi enhavas. Por mi plezuro estas duobla, kiam mi legas ĝin, ĉar mi ankaŭ konas la anglan lingvon."

"Bazaj 500 Esperantaj Vortoj" verŝajne estis pritraktitaj ie en la literaturo de Esperanto. Membro nia demandas pri tiu afero. Ni opiniis, ke estis en la libro *"Verda Koro"* (Baghy), sed oni parolas pri bazaj 1000 vortoj en tiu verko. Ĉu iu leganto de "AE" scias pri listo aŭ pritrakto de "bazaj 500 vortoj" por simple verki en Esperanto?

S-ro John P. A. Greenwood, patrona membro de EANA en Kalifornio, paroladis antaŭ sia 'Tagmanĝo-Klubo' en oktobro pri Esperanto. Li raportas pri bona sukceso tiurilate. Kiel propagandiloj por disdoni, li utiligis la foliojn "Tune in on the World" kaj "Esperanto at a Glance".

Michael Goldenberg estas nova membro de EANA en kolegio en Nov-Jorko, sed li jam studas Esperanton diligente, disdonas propagandilojn al siaj kunstudantoj, kaj eĉ faris paroladon pri Esperanto en kurso nomita Lingvistiko I. La parolado bone sukcesis, pro la kapablo de Michael kaj (eble!) pro tio, ke ĝi okazis en la "bonŝanca tago" vendrede la 13an de decembro. Li ricevos diplomon de bakalaŭro de lingvoj kaj literaturo en januaro 1958. Gratulon al li.

Lima Esperanto-Asocio, Lima, Ohio, estas unu el niaj lokaj grupoj kiuj aliĝas al EANA centprocente. Dum multaj jaroj ni jam fieras pri tiu bonega grupo, sub la prezidanteco de *D-rino Luella K. Beecher*. Ŝi estas eminentulino ne nur en la Esperanto-Movado, sed ankaŭ en la Bahaista Kredo. La asocio en Lima konsistas el Bahaistoj, kiuj samtempe estas Esperantistoj. Antaŭ multaj jaroj, tiu grupo gastigis belan kongreson de EANA en Lima. Letero de la sekretariino, *S-ino Arthur M. Vaughn*, kun kotizoj kaj bondeziroj por la Nova Jaro, informis nin, ke *D-rino Beecher* iris al Grenada, B. W. I., por resti dum la vintro. Ni bedaŭras aŭdi pri la malsano de *S-ro Earl Sealts*, kaj deziras al li bonan resaniĝon. La oficistoj elektitaj por la nova jaro estas: *D-rino Luella K. Beecher*, Prezidanto; *S-ino Harry Jay*, Vic-Prezidanto; *F-ino Mae Ayers*, Dua Vic-Prezidanto; kaj *S-ino Arthur M. Vaughn*, Sekretario-Kasisto. Bondezirojn al ĉiuj en la Lima Esperanto-Asocio por la Nova Jaro.

S-ro Adriano Ragracias, Samar, Filipinaj Insuloj, leganto de *Amerika Esperantisto* dum multaj jaroj, skribas pri propagandaj klopodoj, kiujn li faras tie. Li nun estas Provinca Inspektoro pri Saneco en Samar. Li ankaŭ studas juron. En la jaro 1947, *AE* (en la maja-aŭgusta numero) presis leteron de li al la ĵus restarigita Esperanto-movado en Japanujo – tuj post la milito. Kvankam S-ro Ragracias estis aktiva filipina gerilo, kiu batalis kontraŭ la Japanoj, li estis inter la unuaj por etendi la manon de paco al la ĵus venkitaj “malamikoj”.

Esperantaj ideoj por plibonigi niajn propagandon kaj laboron venas de *Olive Morris*, Detroit, kiu ĉeestis la 47-an Kongreson de EANA. Unu sugesto estas, ke oni kuragiĝu komencantojn porti insignon kun la litero “K” aŭ “L”, signifanta komencanton aŭ lernanton. Tiamaniere la spertaj Esperantistoj povus paroli pli malrapide kaj klare al niaj novaj Esperantistoj. Alia sugesto estas, ke ni instigu al bibliotekistoj enmeti Esperantajn librojn en bibliotekoj per peto por libroj kiel *Esperanto*, *The World Interlanguage*, ktp. Impresis al S-ino Morris ideoj tiaj, kiam ŝi legis la gazeton de nia frata brita asocio. Ni esperas, ke niaj membroj sekvos la bonan konsilon.

George Hirsch, ranĉisto en la plej sud-okcidenta angulo de Nord-Dakoto, konteo Bowman, morale kaj finance subtenas nian Asocion ekde fruaj jaroj. Li estas Patrono kaj kontribuanto al la subtena kaso. Li ankaŭ propagandas Esperanton konstante en sia regiono. Li vizitis malnovan Esperantiston en la sama konteo, *Howard L. Corwin*, kaj entuziasmigis lin realigi al EANA. Interese estas, ke nia denova membro, dum studado en altlernejo en 1930, instruis Esperanton al pli ol 40 studentoj en studrondo post la lernejoj horoj. Li ankaŭ estas ranĉisto, kiel S-ro Hirsch, al kiu ni kreditas la membriĝon. Korajn salutojn al ili ambaŭ.

En la Universitato de Saskatchewan (Kanado), la studentoj lernas pri Esperanto pro la propagandaj klopodoj de S-ro *Peter Tan*, kiu studas tie. Li metas afiŝojn kaj flugfoliojn sur la bulten-tabulon. Li raportas interon pri Esperanto inter la studentoj, kaj trovis unu studenton el Norvegujo, kiu lernis iom da Esperanto en sia hejmlando. Peter antaŭe studis en Luther-Kolegio, Iowa, kie li multe propagandis por Esperanto. EANA nun havas novajn membrojn el tiu kolegio, pro la bona publikigado lia. Peter planas studadon en la Universitato de Minnesota en la somero.

Praktika Esperantistigado estas helpata en Kebeko pro interesa regulo por la lernantoj en la kursoj de S-ino *Thérèse Héroux*. Ĉiu lernanto devas konsenti por lernigi aliajn personojn post iom da lernado mem. Kiel malmultekostan propagandilon kaj lernilon por tiu celo, la novebakitaj Esperantistoj utiligas la unikan multilustritan libron *“Practical Esperanto”* de D-ro Wm. Benson. S-ino Héroux klarigis jene: “Por min stimuli, mi decidis krei klubon, kondiĉe ke miaj lernantoj, post unu aŭ du monatoj, lernigu mem al kelkaj personoj; tio komprenigas la konstantan mendon pri la lernolibro Benson”. La klubo kompreneble ankaŭ utiligas la libron *“Esperanto: The World Interlanguage”*; sed por simpla teksto *“Practical Esperanto”* bone sukcesas. Ĝi havas 160 pagojn kun pli ol 600 klarigaj bildoj, kaj kostas nur 25¢ ĉe EANA. La sukcesa Esperantistigado de S-ino Héroux meritas provon ĉie.

ĈARLATANA LINGVOSCIENCO

Marr – Drezen – Stalin – Ĉikobava – Lapenna

D-ro William Solzbacher

Membro de la Akademio de Esperanto

(Daŭrigo de artikolo en AE de Marto-Aprilo 1957 kaj sekvintaj numeroj)

“Marr estis tute preta distordi kaj eĉ falsigi lingvajn faktojn”, diras Profesoro Lawrence L. Thomas de la Universitato de Kalifornio en artikolo, kiun mi jam menciis (*Some Notes on the Marr School*, p. 326). Li poste klarigas, ke la Marr-doktrino permesas al iu ajn sonŝanĝo okazi aŭ ne okazi, kaj al iu ajn sono korespondi al iu alia sono en alia lingvo. Tiel kompreneble oni povas “pruvi” ĉion.

Unu el tiuj etimologiaj ĉarlatanaj estas uzata de Marr – kaj ankaŭ de Lapenna – por subteni la teorion, ke la lingvo unue estis “mana” lingvo kaj ke la “sona” lingvo evoluis nur tre malrapide el la “prasonoj” *sal, ber, jon kaj roŝ*. En piednoto sur paĝo 24 de *Retoriko* D-ro Lapenna skribas: “En la rusa lingvo ‘mano’ signifas *ruka*; ĝi transformiĝas tra la verbo *ruŝitj (rubnutj)*, tra *rub* en *dub* kaj *duŝa*, kio signifas ‘animo’. Pli detale en la *Jafetida Teorio* de Marr, p. 93. La saman transformiĝon oni trovas en la kroata kaj en la serba lingvoj.” La rusa ekzemplo venas de Marr, la serbokroatan ekzemplon Lapenna prenas el sia propra butikoj.

Tia etimologia argumento povas kaŭzi nur ridon inter lingvistoj. *Ruka* kaj *duŝa* (en la rusa lingvo tiuj vortoj havas la akcenton sur la lasta silabo, en la serbokroata sur la unua) neniel estas parencaj. Eĉ la vokalo *u*, kiu ŝajnas esti komuna al la du vortoj, havas malsaman devenon. Lapenna devis nur observi la najbarojn de la serbokroatoj por vidi tion. En la slovena lingvo la vortoj estas *roka* kaj *duŝa*, en la makedona *raka* kaj *duŝa*, en la bulgara *reka* kaj *duŝa*. En la malnovslava lingvo la vortoj estas *rōka* kaj *douŝa*, en la pola *reka* kaj *dusza*.

“La Mano kaj la Lingvo”

Kiel mi jam menciis, la marksista kaj materialista literaturo enhavas multajn asertojn pri la rolo de la mano en la estiĝo de la lingvo. Ĉiuj tiaj ideoj reiras al artikolo de Friedrich Engels, *La Laboro en la Transiro de la Simio al la Homo*, verkita en 1876 kaj publikigita en 1896 en la revuo *Neue Zeit*. En la anglalingva eldono (*Karl Marx and Frederick Engels, Selected Works in Two Volumes*, Moscow, 1951) ĝi aperas sur pp. 74-85 de la Dua Volumo sub la titolo *The Part Played by Labour in the Transition from Ape to Man*.

Engels klarigas, ke “tre alte evoluinta raso da antropoidaj simioj”, kun barboj kaj pintaj oreloj, iam vivis en tropika regiono, grimpante en la arboj, “verŝajne en granda kontinento, kiu poste malaperis en la Hinda Oceano”. Tiuj simioj iom post iom, kiam ili moviĝis sur la tero, komencis iri sur du piedoj kaj uzi la manojn por aliaj celoj, ekzemple por teni bastonojn, per kiuj ili defendis sin kontraŭ malamikoj. La homa mano evoluis tiel, ke fine ĝi ebligis la kreadon de “la pentraĵoj de Raffaello, la statuoj de Thorwaldsen, la muziko de Paganini”. La mano ebligis la laboron, kaj la laboro kreis inter la homoj la bezonon diri ion unu al la aliaj. Tiu bezono kreis la lingvon.

La ideo pri “la mano kaj la lingvo” kiel la du plej gravaj posedaĵoj

de la homo eniris diversajn sciencajn verkojn eĉ ekster la marksista partia literaturo. "La mano kaj la lingvo: En tiuj du konsistas la hom-eco", diris Henri Berr en siaj antaŭparoloj al *Le Langage* (La Lingvo) de J. Vendryès kaj ankaŭ al *Prehistoric Man* (La Antaŭhistoria Homo) de Jacques de Morgan, antaŭ pli ol tridek jaroj. Tamen la scienco jam de longe forlasis tiun troigitan ideon pri la graveco de la mano. Fakuloj pri antropologio trovis, ke la mano estas nur unu el multaj anatomiaj detaloj, kiuj estas gravaj por diferencigi la homon de la bestoj. D-ro Carleton S. Coon, kiu estras la Etnologian Muzeon de la Universitato de Pensilvanio, parolas en *The Story of Man* (New York, 1954) pri "kvin donoj de la naturo", kiuj karakterizas la homon kaj kiuj estas: 1. rekta irado, 2. libere moviĝantaj brakoj kaj manoj, 3. akre-vidantaj okuloj, 4. cerbo kapabla klare percepti kaj fari delikatajn juĝojn kaj decidojn, 5. la kapableco paroli. Mi ne deziras ekzameni nun, ĉu tiu klarigo estas tute kontentiga, sed almenaŭ ĝi estas multe pli ĝusta ol la ideoj pri "la mano kaj la lingvo".

Cerbo kaj Mano, Homo kaj Simio

Cetere, por reveni al la ekzemploj de Engels, oni devas diri, ke la genio de Raffaello, Thorwaldsen kaj Paganini ne troviĝis en la anatomio de iliaj manoj, kiuj ne diferencis multe de aliaj homaj manoj, sed en la cerbo kaj spirito. Eĉ se homo havus la manon de ĉimpanzo aŭ kiam homo perdas manon kaj devas uzi artefaritan manon aŭ alian korpoparton, li povas fari milojn da laboroj, kiujn neniu besto povus fari.

Eĉ la opinio, ke la homa mano estas pli "perfekta" ol la mano de orangutango aŭ gorilo, estas duba. Ŝajnas, ke la homa mano pli similas la manon de simio el la "pli malaltaj" specoj ol la manon de iu el la "pli alte evoluintaj" antropoidaj simioj. En la Unua Volumo de la fama kvinvoluma *Historio de la Tekniko* de Singer-Holmyard-Hall (London, 1954), Kenneth P. Oakley (Sciencisto de la *British Museum*) diras, ke "la kvinvingra mano de la homo estas tiel ĝenerala, ke oni devus serĉi inter la unuaj mambestoj aŭ eĉ inter la reptilioj, de kiuj ili devenis, por trovi tiel primitivan simplecon. Laŭ la muskola konstruo la homa mano estas fakte pli simila al tiu de malpli alta simio el la Malnova Mondo ol al tiu de iu el la grandaj antropoidaj simioj." Kaj li citas verkon de F. Wood Jones, kiu skribis: "Ni serĉos vane por trovi movojn, kiujn homo povas fari kaj simio ne povas fari, sed ni trovos multe, serĉante celhavajn movojn, kiujn homo faras kaj kiujn simio neniam faras." (*A History of Technology*, Vol. I, p. 12.)

Eble ni nun sufiĉe pritraktis la ideojn de Marr, ĝiajn fontojn kaj ĝiajn efikojn en la Esperanto-movado, de Drezen ĝis Lapenna. Ni nun donu ion da atento al la sinteno de Stalin kaj liaj posteuloj al lingvaj problemoj kaj al Esperanto.

Kiam Stalin Lernis Esperanton

Ke Stalin iam lernis Esperanton, estas fakto sufiĉe bone konata. Ŝajnas tamen, ke ĝis nun *Amerika Esperantisto* estas la sola Esperanto-gazeto, kiu publikigis pri tiu fakto la detalojn, kiujn Leon Trocki donas en sia Stalin-biografio (AE, Jan.-Febr. 1957, pp. 9-10). Ĉar la antaŭa artikolo estis en angla lingvo, eble estas utile, ripeti la citaĵojn nun en Esperanto, kun kelkaj aldonaj detaloj.

Kie kaj kiam Stalin lernis Esperanton? En la Bailov-Malliberejo en

Baku en 1910. Pri tio atestas Semen Vereŝĉak, membro de la Social-Revolucia Partio (*ES-ER*), kiu estis malliberulo en la sama karcero kiel Stalin. Stalin, kiu uzis multajn pseŭdonimojn dum sia vivo, tiam estis konata kiel Koba laŭ la nomo de heroo en grua legendo. La rememorojn de Vereŝĉak, kiuj aperis en rusaj gazetoj ekster Rusujo, uzis Trocki en sia Stalin-biografio sur pp. 118-119 (Leon Trotzky, *Stalin — An Appraisal of the Man and His Influence*, New York kaj London, 1941).

“Koba sane dormis aŭ trankvile studis Esperanton; li estis konvinkita, ke Esperanto estas la internacia lingvo de la estonteco.” Tiu dormado kaj Esperanto-studado estis rimarkinda, ĉar la cirkonstancoj estis eksterordinaraj: “La mortkondamnitaj manĝis kaj dormis kun la aliaj. Antaŭ la okuloj de la malliberuloj oni elkondukis ilin dum la nokto kaj pendigis ilin en la korto de la malliberejo, tiel ke la krioj kaj ĝemoj de la pendigitaj estis aŭdeblaj en la karcero.” Trocki diras pri tio: “Estus idiote pensi, ke Koba estis indiferenta pri la ekzekutoj. Sed li havis fortajn nervojn kaj ne sentis pri aliaj, kiel li sentis pri si mem. Tiaj nervoj estis valora posedaĵo...”

Ĉu Stalin komencis studi Esperanton en la malliberejo aŭ ĉu li daŭrigis studadon komencitan antaŭe, estas detalo, pri kiu Vereŝĉak nenion diras. Ĉu, kiam kaj kiom Stalin praktike uzis la lingvon, estas alia detalo, pri kiu mankas faktoj. Laŭ Trocki, kies informoj tamen eble ne estis sufiĉe kompletaj por pravigi liajn konkludojn, Stalin neniam lernis sufiĉe da Esperanto por povi uzi la lingvon praktike. Trocki komparas tion kun la sensukcesaj provoj de Stalin, lerni la germanan lingvon. Li skribas: “En la malliberejoj de Batum kaj Kutaisi... Koba klopodis esplori la misterojn de la germana lingvo. En tiu tempo la influo de la Germana Social-Demokrata Partio sur la Rusan estis treege granda. Sed Koba sukcesis eĉ malpli lerni la lingvon de Marx ol lerni lian doktrinon. En la malliberejo en Baku li komencis studi Esperanton kiel ‘la lingvon de la estonteco’. Tiu detalo plej malkaŝe montras la kvaliton de la intelekta tendenco de Koba, kiu en lernado ĉiam serĉis la linion de la plej malgranda rezisto. Kvankam li pasigis ok jarojn en malliberejoj kaj en ekzilo, li neniam sukcesis lerni eĉ unu fremdan lingvon, eĉ ne kun la escepto de lia malbonŝanca Esperanto.”

Lenin kaj Esperanto

Pri Lenin oni povas diri, ke li neniam serioze okupiĝis pri Esperanto, sed ke li kelkfoje faris favorajn, kelkfoje malfavorajn rimarkojn pri la lingvo. Esperanto nenie estas menciata en liaj verkoj aŭ publikigitaj leteroj. La malfavorajn rimarkojn raportis ĉefe liaj vidvino kaj fratino. Teorie Lenin instruis, ke nacioj kaj naciaj lingvoj malaperos en la komunista socio de la estonteco, sed li indikis, ke tio okazos nur post longa, longega tempo kaj ke ĝis tiam la disvastigo de la rusa lingvo estas io, kio lin multe interesas.

(daŭrigota)

KOREKTO

Ĉarlatana Lingvoscienco en la numero de Novembro-December 1957 (p. 152, 4-a alineo) enhavis mension de la rusa Imperiestro Aleksandro II-a. Arakĉeev vivis sub *Aleksandro I-a*.

LA DIABLO KAJ LA MALJUNULO

John Masefield

(Poeto-Laŭreato de Granda Britujo)

Kun la permeso de la aŭtoro tradukis A. J. L. Hughes

La maljuna kapitano donis tri taskojn
al la Diablo kaj gajnis la ludon.

(Klarigo de kelkaj maristaj terminoj aperas je la fino.)

MALPROKSIME, en norda Britujo, iam vivis ulo, kiu neniam prosperis. Ĉio, al kio li sin donis, malsukcesis, kaj kiel lia kondiĉo malboniĝis, tiel liaj amikoj malmultiĝis ĝis finfine li malesperis. Tial, iun vesperon, li sidis sola en sia ĉambro, pripensante la lupagon, pagendan post du aŭ tri tagoj, kaj la monon, kiun li nepre ne povos amasigi. Subite li ekkriis, "Ho, se mi povus forvendi la animon al la Diablo, kiel rakontas la malnovaj libroj!"

Li apenaŭ finis tiun paroladon, kiam la horloĝo sonorigis la dek-duan horon, kaj dum la sonorado fajrero ekbrilis en la ĉambro, la aero subite ekodoris de sulfuro, kaj Voĉo aŭdigis, dirante: "Ĉu ĉi tiuj kondiĉoj plaĉas al vi?"

Tiam li vidis, ke antaŭ li troviĝas pergameno. Li levis ĝin kaj legis; malesperante kaj apenaŭ sciante kion li faras, li respondis jese kaj serĉis plumon.

"Prenu la akton kaj subskribu," daŭrigis la Voĉo; "sed unue pripensu kion vi faras; nenion faru malprudente."

Do li pripensis iomete la aferon. "Jes," li diris, "mi subskribas!" Kaj tuj li palpsertis la plumon.

"Subskribu per sango el la maldekstra dikfingro," ordonis la Voĉo; tial li pikis sian maldekstran dikfingron kaj per sango subskribis.

"Jen via garantiaĵo," diris la Voĉo, "dudek naŭ pencoj el arĝento! Post dudek jaroj ni revidos nin!"

Frue en la mateno nia amiko rekonsciĝis, kaj li sin sentis kiel droninto. "Kia inkubo!" li diris al si mem. Tiam li vekiĝis, vidis la dudek naŭ pencojn kaj ekflaris etan odoron de sulfuro.

Do li sidadis en sia brakseĝo kaj rememoris, ke li forvendis sian animon al la Diablo por dudekjara plenumo de ĉiu deziro. Kiom ajn li ektimis pri tio, kio okazos post dudek jaroj, li sin konsolis per la penso, ke dudek jaroj estas ŝatinda periodo, dum kiu li povos manĝi, trinki, festadi, sin ruli en oro, sin vesti per silko, efektive esti senzorga, gaja kaj ĵibŝkotalventa(*)!

Do, dum dekaŭ jaroj kaj naŭ monatoj li vivis bonege, havante ĉion, kion li povis deziri. Sed, kiam lia jardudeko estis preskaŭ elĉerpita, ne troviĝis en la tuta mondo homo pli mizera, pli kompatinda ol li. Li forlasis sian domon, vendis sian havaĵon, siajn riĉaĵojn, ĉion, kaj forveturis al la havenurbo Liverpool. Tie li sin enskribis kiel maristo sur kargoŝipo, reklipero vojaĝanta al la Ĉina Maro.

La ŝipo moviĝis rapide, kaj kiam al nia amiko restis nur tri tagoj, ĝi troviĝis en la Hinda Oceano senmove kaj senvente.

Nu, je tiu posttagmezo estis lia deĵoro ĉe la direktilo, kaj pro tio, ke tute ne estis vento, li trovis sin sen okupo, krom la pensado pri siaj aferoj. La ŝipo kompreneble tute ne moviĝis. Tie li staris, ĝemante kaj plorante, ĝis kiam ĝuste dudek minutojn antaŭ la oka, supreniris la ŝipestro por ferdeka promenado. Li kompreneble malantaŭeniris, rigardis supren al la rigilaro, kaj tiam ekvidis nian amikon, kiu ploris apud la direktilo.

"Ho, amiko," li diris, "kio estas tio? Ĉu ia malsaneto? Vi devos veni en la kajuton je la kvara ĉi-nokte, por preni dozon da julepo."

"Ne, Sinjoro," respondis la mizerulo, "nenia julepo forigos mian malsanon."

"Kio do estas?" demandis la maljunulo(*); "vi ja malsanas, se estas tiel malbone. Sed via vango fariĝis tute kava. Kie estas la ĝeno? Ĉu io peze kuŝas sur via konscienco?"

"Kapitano," li respondis tre serioze, "mi forvendis mian animon al la Diablo."

"Ho," diris la maljunulo, "tio estas malbona afero. Jes, tio estas ege malbona. Mi neniam sciis, ke tiaj aferoj okazas, escepte en libroj."

"Kaj," diris nia amiko, "tio ne estas ĉio, Kapitano; je ĉi tiu sama horo, post tri tagoj, la Diablo venos por min preni kun si."

"Je la bona Sinjoro!" ĝemis la ŝipestro, "jen belega huranesto(*) sur mia ŝipo! Sed eble,"—li daŭrigis— "ĉu la Diablo ne proponis al vi ian protektan klaŭzon?"

"Jes, Kapitano," diris nia amiko. "Mi ĵus kompletigis la negocon, kiam atingis mian orelon flustrado. Kaj"—li tion diris mallaŭte, tiel ke la maato ne aŭdu—"se mi donos al la Diablo tri taskojn, kiujn li ne povos plenumi, mi estos savita, Kapitano, kaj mia akto estos nuligita!"

La maljunulo ridetaĉis. Li diris: "Lasu ĉion al mi, mia filo. Mi ordigos la aferon! Malantaŭen, unu el vi; anstataŭu lin ĉe la direktilo! Vi mem antaŭen rapidu, kaj estu trankvila, ĉar mi batalos por vi kun la Diablo. Ripozu kaj trankviliĝu!"

Tiel pasis la tago, kaj la morgaŭa, kaj la postmorgaŭa. Kaj la posta tago estis tiu, je kiu devis veni la Diablo.

Je la oka antaŭtagmeze la ŝipestro malantaŭenvokis la tutan ŝipanaron.

"Junuloj," li diris, "hodiaŭ mi havas taskon por ĉiuj. S-ro Maato," li ekkriis, "sendu ĉiujn knabojn al la ĉeftopvelhisiloj, kaj hisu la velon kiel eble plej rigide, vertikale."

Do, oni pasigis de mano al mano la ŝnurfinojn kaj deprenis la volvaĵojn de la hisiloj el la pinglegoj, kaj Jocjo la Markantisto fajfis: "La klipero sur la rivero..."

Kaj la jardo supreniris ĝis la butono de la masto, ĝis kiam la maŝaj splisoj fiksiĝis en la pulioj.

"Bone, miaj gajuloj," diris la ŝipestro; "nun levu mian boaton, kaj lasu ĝin treniĝi apud la ŝipflanko."

Kaj tiel oni faris.

"Bone," diris la ŝipestro; "nun antaŭen al la ĉenujo, kaj supren trenu la ĉenon ĝis la lasta ero kiun vi trovos."

Do la ŝipanoj hisis la ĉenkablon kaj etendis ĝin laŭ la ferdeko, kva-zaŭ preta por faligi la ankron.

"Nu, Ĉips (*)," diris la maljunulo al la ĉarpentisto, "ligu la ekstran ankron al la ĉeno kaj forprenu la antaŭkastelan gardrelon, por ke ĉio estu preta por faligi la ankron."

Tiel oni faris.

"Nun," diris la maljunulo, "alportu la kuvojn da graso el la kuirejo. Cedu tiun grason, Doktoro (*)! Bone, nu, vi ĉiuj klopodu, kaj ŝmiru ĉiun ĉeneron per graso, profunda je unu colo."

Tiel ankaŭ la maristoj faris, miregante pri la intencoj de la maljunulo.

"Bone!" kriis ĉi tiu. "Nun malsupren, ĉiuj! Ĉips, atendu sur la antaŭkastelo! Mi restos supre, S-ro Maato."

Do la ŝipanaro malsupreniris. Ĉips prenis plenpipon da tabako fordeventen de la kapstano, kaj la maljunulo tien reen ekpromenis, serĉante signon de infera fajro.

Daŭradis la senventeco. Post nelonge tamen, ĉirkaŭ la sesa sonorado, la maljunulo ekvidis nigran nubeton fordevente kaj en ĝi briletojn de fulmo; sed la ekbriloj estis tro ruĝaj kaj proksimiĝis tro rapide por esti naturaj.

"Nu," li diris al si mem, "pretiĝu."

Baldaŭ la nigra nubeto venis alvente tute apuden al la ŝiflanko; vidiĝis ruĝa ekbrilo, kaj ekestis forta sulfuraodoro; sekvis laŭtega ektondro, kaj la Diablo surŝipiĝis.

"Bonan tagon, Kapitano," li diris.

"Bonan tagon, S-ro Diablo," respondis la maljunulo, "kaj je la inferaj flamegoj, kion vi deziras sur mia ŝipo?"

"Nu, Kapitano," diris la Diablo, "mi venis por preni la animon de unu el viaj maristoj, laŭ akto subskribita; kaj ĉar mia tempo estas plene okupata en ĉi tiuj malpiaj tagoj, mi esperas, ke vi ne atendigos min pli longe ol necese."

"Nu, S-ro Diablo," respondis la maljunulo, "tiu, kiun vi atendas, dormas malsupre. Estus domaĝe, ĉu ne, voki lin antaŭ la ĝusta horo. Do, mi proponas al vi tri taskojn. Ĉu bone? Ĉu vi kontraŭas?"

"Ho ne," gorgridis la Diablo, "bonvolu daŭrigi."

"S-ro Diablo," diris la maljunulo, "ĉu vi vidas tiun ĉeftopveljardon? Lasu min vidi vin grimpi al tiu jardo, kaj refi la velon!"

"Certe, Sinjoro!" diris la Diablo, kaj li grimpis per la ŝnurŝtupoj en la topon, grimpis tra la topmastan rigilaron, kaj rampis eksteren laŭ la jardo.

Nun li trovis, ke la velo estas rigide vertikala, kaj li malsupren kriegis: "He, malsupre! Ferdekuloj! Malstreĉu la hisilojn!"

"Tute ne!" diris la maljunulo, "eĉ ne unu velfadenon!"

"Malstreĉu do la ŝkotojn!" ekkriis la Diablo, "la ĉeftopvelo estas tute rigida! Kiel mi povas refi, se la velo estas tia?"

"Nu," diris la maljunulo, "tion vi ne povas! Malsupren, hufpiedulo! Jen, unu poento al mi!"

"Jes," konsentis la Diablo, malsupren veninte, "mi tion ne neas, Kapitano; unu poento al vi."

"Nu, S-ro Diablo," diris la maljunulo, "bonvolu deiri en mian boaton, kiu treniĝas apud la ŝipo."

"Jes, Sinjoro," li diris; kaj li glitis malsupren, laŭ la takelo, kaj sidigis.

“Nu, S-ro Diablo,” diris la ŝipestro, elprenante etan salkuleron el sia poŝo, “elĉerpu la tutan akvon de ĉi tiu flanko de la boateto, kaj transigu ĝin al tiu flanko, uzante kiel ilon mian etan salkuleron!”

!!! La Diablo povis nur rigardegi lin!

“He,” li diris fine, “el kiu el la novanglaj ŝtatoj vi venas?”

“Jen du poentoj al mi, ĉu ne?” diris la maljunulo.

“Jes,” respondis la Diablo, grimpante sur la ŝipon, “du al vi. Du al vi, kaj unu decidota. Nu, kian ruzon vi nun elpensos?”

“S-ro Diablo,” diris la maljunulo kun mieno treege naiva, “vi vidas, ke mi elstreĉis la kablون, preta por faligi la ankron. Nu, jen Ĉips sur la antaŭkastelo,—laŭ mia ekkrio li faligos la hokon. Bonvolu haltigi la ĉenon per viaj grandegaj manoj kaj teni la ankron sur la ŝipo. Ĉu jes?”

Do, la Diablo demetis sian jakon, kraĉis en la manojn, kunfrotis ilin, kaj pretiĝis apud la bitoj.

“Preta, Kapitano!” li kriis.

“Ĉu vi estas preta, Ĉips?” demandis la maljunulo.

“Tute preta, Sinjoro,” respondis la ĉarpentisto.

“Do faligu la ankron!” Tinte, tinte, Ĉips elfrapis per sia martelego la pinglon; kaj foriris la duontuna ankro, trenante la grasumitan ĉenon tra la ĉentubo en kvinmejlan profundaĵon de la maro de Dio. Kiel mi diris, la ŝipo troviĝis en la Hinda Oceano.

Kaj jen la Diablo, ekprenante la kablون jen tie, jen ĉi tie, kaj la grasumita ĉeno ĉiam pli rapide glitadis tra liajn ungojn; foje, maŝo da ĉeneroj suprensaltis, kaj frapis lin apud la okulo!

Fine la ĉeno estis preskaŭ elĉerpita, kaj la Diablo rapidis en la direkton de la lasta ĉenerego, kiu kompreneble estis ligata al la mal-supro de la antaŭa masto. Li metis siajn du brakojn tra la ĉeneron kaj al kroĉiĝis kiel ŝraŭbtenilo.

Sed, kiam la ĉeno elĉerpiĝis, okazis tia ekskuo, ke la ligilo rompiĝis, kaj ho!, vidu!, for ĝi iris, tra la ĉentubon, inter ekbrilo de fajreroj kaj nubo de rusto, kunelportante la Diablon!

La maljunulo rigardadis antaŭen, observante la krevantajn vezikojn sur la oceano, sed la Diablo tute ne venis supren.

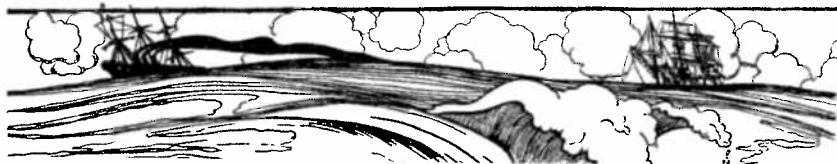
Ne plu estis Diablo. Li mortis.

Do la maljunulo antaŭeniris al la antaŭkastela pordo kaj frapegis sur ĝin.

“Ek al la laboro!” li ekkriis, “kaj surŝipigu mian boaton!”

KELKAJ MARISTAJ TERMINOJ EN LA RAKONTO

Ĵibŝkotalventa aŭ *tri ŝkotojn alvente* — stato de ebriceo kaj gajeco. La ŝipestro nomiĝas *la maljunulo*. *Huranesto* — grava krizo. Sur britaj ŝipoj la ĉarpentisto ĉiam nomiĝas *Ĉips*, kaj la kuiristo *Doktoro*.

DEZIRAS KORESPONDI

Anoncoj: Eksterlande, unu vorto aŭ mallongigo por unu cendo, (resp. kup. valoras dek cendojn). Enlande, unu vorto por du cendoj. Abonanto aŭ membro, anonco senpage. Komerca anonco, unu vorto por tri cendoj.

- Aŭstrujo.** F-ino Herta Vrabec, Giessergasse 4/16, Wien. 19-jara oficistino dez. kor. kun amerikaj geesperantistoj.
- Bulgarujo.** F-ino Svetanka Andreeva, v. Oŝani, Drenovska. Dez. kor. kun juna Esperantisto en Usono.
- Ĉeĥoslovakujo.** František Ryšavy, Trharny, N. P., *Ivančice u Brna*. 25-jara oficisto dez. kor. kun fraŭlinoj en Usono, iŝ. PM.
- Ĉeĥoslovakujo.** Jan Ev. Slavek, Kalininova 36, *Praha XI*. 60-jara doganoficisto dez. kor., iŝ. il. PK, gazetojn, turist-prospektojn, fotojn.
- Ĉeĥoslovakujo.** Milan Srnc, Plzeňská 65, *Ostrava-Hulvaky*. 14-jara lernanto dez. kor. kun samaĝaj geknaboj, iŝ. PM, il. PK.
- Germanujo.** Ludwig Wiechers, Friedrichstr. 9a, *Northeim i Han.* 17-jara, dez. kor. prefere kun radio-amatoro.
- Hispanujo.** Juan Jerez Simon, c/Amilcar 42 pral 1^a, *Barcelona*. 18-jara, dez. kor. kun juna samideanino.
- Hispanujo.** Alejandro Moreyra, Dr. Náchter n° 133, *Chiva* (Valencia). Grupo de junuloj dez. kor. kun fraŭlinoj 16-22 jaraj.
- Hungarujo.** Tibor Horváth, Baross Gabor utca 9, *Gyongyös*. Dez. koresp.
- Hungarujo.** Ferenc Sugataghy, Dorozsmai ut. 105, *Kiskundorozsma*. 19-jara dez. kor. kun usonanoj pri ĉiuj temoj, iŝ. il. PK.
- Italujo.** S-ino Lilliana Bulgarelli, Via Focherini 2, *Mirandola* (Modena). Deziras korespondi kaj interŝangi PM.
- Japanujo.** Ŝiro Suzuki, Sakae-ĉo 38, Kita-ku, *Tokio*. 22-jara laboristo, deziras koresp. pri ĉiuj temoj.
- Jugoslavujo.** Franc Jerše, Križo, z. p. *Komenda* (Slovenija). Deziras korespondi, interŝ. PK, PM.
- Jugoslavujo.** F-ino Lubica Perišić, Vučitrnska 4, *Beograd*. 18-jara lernantino dez. kor. pri sporto, filmo.
- Koreo.** Kyongnyong Kim, No. 200-18, 2nd Ka, Malli-dong, Seodaemun-Koo, *Seoul*. Deziras korespondi.
- Kostariko.** Hugo Mora Poltronieri, Apartado 3175, *San Jose*. 19-jara nova Esp-isto dez. kor. kun gejunuloj en Usono, iŝ. PK.
- Litovujo.** Antanas Bartnikas, Raŝytoju g-ve Nr. 6, Knygu rumai, *Vilnius*. Deziras korespondi kun iu samideanino.
- Pollando.** Jerzy Bernatowicz, ul. Grodzka 5/1, *Gdańsk*. Dez. kor. iŝ. PK.
- Pollando.** Stanisław Kahl, Rynek 6 m. 4, *Krotoszyn*, woj. Poznań. Dez. koresp., interŝ. PK, PM, alument-etiketojn.
- "*Boletín*", monata organo de la Hispana Esperanto-Federacio, bele presita parte en Esperanto parte en Hispana lingvo. Interesaj raportoj pri la enlanda movado, kun bonaj artikoloj literaturaj. Jarabono \$1.25. Abonebla ĉe EANA, 114 West 16 St., New York II, N. Y.
- "*The British Esperantist*", official organ of the British Esperanto Association. Monthly, 20 pages, illustrated. Partly in Esperanto, partly in English. Subscription one year \$1.50. Order through EANA.
- "*Introduction to Esperanto*", The Universal Language, 3rd Edition, price \$2.00. Sent on five days examination free. Box 792, Placerville, Calif.

EXCELLENT ESPERANTO RECORD

This *Esperanto Pronunciation and Practice Record* is interesting, instructive and entertaining. You can use it as a fascinating game – solitaire or group. It answers questions often asked such as: "What does Esperanto sound like?", "Is it easy to understand?", "How is it used?". And you can utilize the new record to get a running start in learning the world inter-language, to check your pronunciation, to test your understanding, to step up your fluency, and as a model of correct speech. It is also a valuable promotion aid, and it is very useful for demonstrations and talks to show the facility and practicality of Esperanto. A specially prepared complete Guide goes with every record; including translations.

YOU ACTUALLY CONVERSE WITH THE RECORD

Non-breakable "Vinylite" – 78 RPM. Price \$1.50 Postpaid. To Members of EANA, or in quantity only \$1.00 Postpaid.

LINGUAPHONE HOME STUDY COURSES

You can learn *ESPERANTO*, or any other language listed below, by the world-renowned *Linguaphone* Ear-Eye Method. Order through the *Esperanto Book Service* for benefits to both yourself and your Esperanto Central Office. You may select:

Esperanto	Russian	Swedish	Persian
Italian	Finnish	Hebrew	Hausa
Irish	Arabic	Bengali	Spanish
Polish	Japanese	Greek	Dutch
Chinese	Latin	German	Afrikaans
Malay	French	Czech	Hindustani
English	Portuguese	Norwegian	Effik

Regular list price for *Esperanto*, complete course, is \$57.50. Most other languages are priced the same. A few higher, a few lower – dependent upon number of records and other factors. Write to *Esperanto Book Service* about any language in which you are interested. Special payments for members of EANA.

Esperanto Ass'n of N. A., 114 W. 16 St., New York 11, N. Y.